

Företagsfrämjande insatser

Sammanfattning

Som ett underlag för utskottets behandling av en framställning och en redogörelse från Riksrevisionens styrelse angående Almi Företagspartner AB (2007/08:RRS9) respektive statens företagsfrämjande insatser till vissa prioriterade grupperns företagande (2007/08:RRS7) samt ett 60-tal motionsyrkanden har utskottet inhämtat information från ett tiotal aktörer på området för företagsfrämjande. Regeringen har nyligen beslutat om att tillsätta en utredning om statliga finansieringsinsatser för företag, vilket utskottet tycker är positivt. Samtidigt konstaterar utskottet att utredningsuppdraget omfattar endast *finansieringsinsatser* och sålunda inte *rådgivningsinsatser*. Mot bakgrund av den information som utskottet inhämtat från de olika aktörerna i samband med beredningen av ärendet finner utskottet (enhälligt) anledning att förorda att även rådgivningsinsatserna för företag blir föremål för utredning och att riksdagen genom ett tillkännagivande ska anmoda regeringen att tillse att en sådan utredning genomförs. Utskottet nämner ett antal olika frågeställningar som bör ingå i den begärda utvärderingen och översynen.

När det gäller företagsfrämjande insatser i övrigt föreslår utskottet att riksdagen ska avslå den nämnda framställningen och samtliga motioner i berörda delar. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens företagsfrämjande insatser till vissa prioriterade grupperns företagande bör läggas till handlingarna. Utskottet hänvisar till bl.a. den tidigare nämnda utredningen om statliga finansieringsinsatser för företag och andra pågående utredningar. I tre reservationer (s; v; mp) förordas att riksdagen ska anmoda regeringen att vidta olika åtgärder.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Betänkandets disposition	6
Information om olika företagsfrämjande aktörer	7
Riksrevisionens styrelses framställning	10
Riksrevisionens granskningsrapport	10
Regeringens bedömning av granskningsrapporten	11
Styrelsens överväganden och förslag	12
Riksrevisionens styrelses redogörelse	13
Riksrevisionens granskningsrapport	13
Styrelsens överväganden	14
Regeringens bedömning av granskningsrapporten	15
Allmänt om kapitalförsörjning och företagsstöd	15
Motionerna	15
Vissa kompletterande uppgifter	17
Inledning	17
Utredning om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag	17
Utredning om översyn av kraven på F-skatt	18
Utredning om skatteincitament för investeringar	19
Uppdrag till Innovationsbron	19
Nystartskontor	19
Främjande av mångfalden av företag inom vård och omsorg	20
Ny förvaltningsstruktur inom näringspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken	22
Kvinnors företagande	22
Motionerna	22
Vissa kompletterande uppgifter	24
Företagare med utländsk bakgrund	25
Motionerna	25
Vissa kompletterande uppgifter	26
Ungas företagande	26
Motionen	26
Vissa kompletterande uppgifter	26
Social ekonomi och socialt företagande	27
Motionerna	27
Vissa kompletterande uppgifter	29
Begreppen social ekonomi och socialt företagande	29
Tvärsektoriellt program	31
Riksdagsbeslut	32
Kreditgarantiföreningar	33
Motionerna	33
Vissa kompletterande uppgifter	33
Överlåtelse av företag – generationsskiften	34

Motionen	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Småföretagares trygghetssystem	34
Motionen	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Utskottets ställningstagande	36
Inledning	36
Rådgivningsinsatser för företag	36
Företagsfrämjande insatser i övrigt	38
Inledning	38
Allmänt om företagsfrämjande insatser	38
Företagsfrämjande insatser för särskilda grupper	40
Social ekonomi och socialt företagande	40
Övriga frågor	41
Sammanfattning av utskottets ställningstagande	41
Reservationer	42
1. Företagsfrämjande insatser i övrigt, punkt 2 (s)	42
2. Företagsfrämjande insatser i övrigt, punkt 2 (v)	47
3. Företagsfrämjande insatser i övrigt, punkt 2 (mp)	51
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	55
Framställning 2007/08:RRS9	55
Redogörelse 2007/08:RRS7	55
Följdmotion med anledning av redogörelse 2007/08:RRS7	55
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	55
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Rådgivningsinsatser för företag

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför.

2. Företagsfrämjande insatser i övrigt

Riksdagen avslår framställning 2007/08:RRS9 och motionerna 2006/07:N261, 2006/07:N294 yrkande 10, 2007/08:Sk361 yrkande 2, 2007/08:So383 yrkandena 3 och 4, 2007/08:Ub222 yrkandena 4, 5 och 7, 2007/08:N2 yrkandena 1–3, 2007/08:N203, 2007/08:N225, 2007/08:N233, 2007/08:N237, 2007/08:N239, 2007/08:N247 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N248 yrkande 1, 2007/08:N250, 2007/08:N252, 2007/08:N253, 2007/08:N254, 2007/08:N256, 2007/08:N265, 2007/08:N266, 2007/08:N268, 2007/08:N270, 2007/08:N271, 2007/08:N274, 2007/08:N275, 2007/08:N281, 2007/08:N287 yrkande 1, 2007/08:N294, 2007/08:N300, 2007/08:N307 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N314, 2007/08:N321, 2007/08:N323 yrkandena 8, 11 och 12, 2007/08:N326, 2007/08:N329, 2007/08:N346 yrkandena 3, 4 och 6, 2007/08:N355 yrkande 7, 2007/08:N357, 2007/08:N367 yrkandena 1–4 och 6, 2007/08:N380, 2007/08:N395, 2007/08:N396, 2007/08:N398 och 2007/08:A400 yrkandena 8, 14 och 39 samt lägger redogörelse 2007/08:RRS7 till handlingarna.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

Reservation 3 (mp)

Stockholm den 11 mars 2008

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Tomas Eneroth (s), Bertil Kjellberg (m), Björn Hamilton (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Hans Rothenberg (m), Jan Andersson (c), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Maria Plass (m), Berit Högman (s), Marie Weibull Kornias (m), Kent Persson (v), Karin Åström (s), Karin Granbom (fp), Per Bolund (mp) och Lars Lindén (kd).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlas

dels Riksrevisionens styrelses redogörelse 2007/08:RRS7 angående statens företagsfrämjande insatser och prioriterade grupperns företagande,

dels Riksrevisionens styrelses framställning 2007/08:RRS9 angående Almi Företagspartner AB och samhällsuppdraget,

dels 1 motion som väckts med anledning av redogörelsen,

dels 2 motioner från allmänna motionstiden 2006,

dels 41 motioner från allmänna motionstiden 2007.

Upplysningar och synpunkter i ärendet har inför utskottet lämnats av riksrevisor Lennart Grufberg med medarbetare från Riksrevisionen. Utskottet har vidare inhämtat upplysningar av företrädare för Almi Företagspartner AB, Innovationsbron AB, Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden, Industriella utvecklingscentrum, Coompanion – Kooperativ utveckling, Nationellt resurscentrum för kvinnor, Jobs & Society Nyföretagarcentrum, Connect Sverige och Famna – Riksorganisationen för vård och omsorg utan vinstsyfte.

En skrivelse i ärendet har inkommit till utskottet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anmodar regeringen – genom ett tillkännagivande – att göra en utvärdering och översyn av rådgivningsinsatserna för företag. Mot bakgrund av information som utskottet inhämtat från olika aktörer på området för företagsfrämjande har utskottet (enhälligt) gjort bedömningen att en sådan utredning behövs. Utskottet anger ett antal frågeställningar som bör ingå i den begärda utvärderingen och översynen.

När det gäller företagsfrämjande insatser i övrigt avslår riksdagen Riksrevisionens styrelses framställning angående Almi Företagspartner AB och samtliga motioner i berörda delar. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens företagsfrämjande insatser till vissa prioriterade grupperas företagande läggs till handlingarna. Utskottet hänvisar till bl.a. en av regeringen nyligen beslutad utredning om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag och andra pågående utredningar och översyner.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Betänkandets disposition

I betänkandet redovisas först – som ett underlag för behandlingen av ärendet – information om ett antal aktörer på området för företagsfrämjande. Därefter redogörs för Riksrevisionens styrelses framställning och redogörelse samt det 60-tal motionsyrkanden som behandlas i detta ärende. Yrkandena har grupperats under följande rubriker: Allmänt om kapitalförsörjning och företagsstöd, Kvinnors företagande, Företagare med utländsk bakgrund, Ungas företagande, Social ekonomi och socialt företagande, Kreditgarantiföreningar, Överlåtelse av företag – generationsskiften samt Småföretagares trygghetssystem. Under de olika avsnitten redovisas vissa kompletterande uppgifter, främst om utredningar och insatser som har direkt koppling till respektive område. Utskottets ställningstagande redovisas sist och i ett sammanhang, eftersom de olika frågor som tas upp i Riksrevisionens styrelses framställning och redogörelse respektive i motionerna har starka beröringspunkter och inte lämpar sig för separata beslutspunkter.

Information om olika företagsfrämjande aktörer

Som ett underlag för behandlingen av ärendet har ett antal aktörer på området för företagsfrämjande lämnat information till utskottet om sina verksamheter. De två aktuella myndigheterna Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Verket för innovationssystem (Vinnova) har tidigare vid besök av utskottet hos myndigheterna (i maj respektive december 2007) informerat om sina verksamheter. Det bör noteras att de aktörer som har lämnat information till utskottet utgör ett urval bland aktörer som på olika sätt är verksamma inom området företagsfrämjande – finansierings- och rådgivningsinsatser.

Följande aktörer har under januari–mars 2008 lämnat information till utskottet: Almi Företagspartner AB, Innovationsbron AB, Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden, Industriella utvecklingscentrum (IUC), Coompanion – Kooperativ utveckling, Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC), Jobs & Society Nyföretagarcentrum, Connect Sverige och Famna – Riksorganisationen för vård och omsorg utan vinstsyfte. I det följande ges en kortfattad information om dessa aktörer och deras verksamheter – dock utan anspråk på fullständighet. För en mer ingående beskrivning hänvisas till de olika aktörernas hemsidor och informationsmaterial från respektive aktörer.

Almi Företagspartner AB. Almikoncernen bildades år 1994 och övertog då verksamheter som de tidigare regionala utvecklingsfonderna hade bedrivit. Almi Företagspartner AB ägs till 100 % av staten och är moderbolag i en koncern med 21 regionala dotterbolag, som ägs till 51 % av moderbolaget. Dotterbolagens övriga ägare (49 %) är landsting, regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan. Koncernens uppdrag är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag och stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. Almi erbjuder finansiering och affärsutveckling (rådgivning). Almis kreditverksamhet är självfinansierande. Verksamhetsområdet är organiserat i tre affärsområden – innovation, nyföretagande och etablerade företag. Kreditgivningen från Almi sker i form av lån i nära samverkan med andra kreditgivare. Almis nyutlåning uppgick under år 2006 till 1,2 miljarder kronor, och det egna kapitalet uppgick den 31 december 2006 till drygt 3,9 miljarder kronor. Nutek tillför Almi 135 miljoner kronor för år 2008 – via anslaget Näringslivsutveckling (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv – för finansiering av dels verksamhet vid de regionala dotterbolagen, dels information, utbildning, verksamhetsrationalisering och insatser genom Almi-IFS för rådgivning till utrikes födda som startar eller driver företag samt andra centrala insatser som rör utvecklingsbolagen och som inte kan bekostas direkt av dessa.

Innovationsbron AB är en koncern som bildades år 2005, utifrån de sju teknikbrostiftelser som bildats år 1994. Innovationsbrons syfte är att främja tillväxten inom svenskt näringsliv genom ett ökat kunskapsutbyte

mellan näringsliv och universitet och högskolor, stärka näringslivets förnyelseförmåga samt underlätta att resultat av forskning kommersialiseras. Innovationsbron är en koncern med moderbolag i Stockholm och med dotterbolag i Lund, Göteborg, Linköping, Stockholm, Uppsala, Umeå och Luleå. Verksamheten bedrivs i två verksamhetsområden – såddkapital och affärsutveckling & inkubatorer. För närvarande finns det 32 inkubatorer. Innovationsbrons såddkapitalprodukter är bidrag, villkorslån och ägarkapital för investeringar. Det egna kapitalet uppgår till 1 miljard kronor.

Stiftelsen Industrifonden är en statlig stiftelse, bildad av staten år 1979 för att komplettera marknaden avseende industriell utveckling och marknadsföring. Fonden hade ursprungligen ett kapital på ca 1,6 miljarder kronor och förvaltar för närvarande 3,5 miljarder kronor. Stiftelsen investerar i första hand genom att tillföra ägarkapital till företag. Fonden inriktar sin verksamhet på följande fem affärsområden: industri – inriktar sig på traditionella industriföretag, cleantech – investerar i energi- och miljöteknikföretag, ICT – investerar i företag inom informations- och kommunikationsteknik, indirekta investeringar – hanterar innehav i delägda riskkapitalbolag i olika delar av Sverige samt life science – investerar i företag inom medicinsk teknik, läkemedel och diagnostik.

Stiftelsen Norrlandsfonden bildades år 1961 med medel från Luossavaara Kiirunavaara AB (LKAB) och staten. Fonden har till ändamål att – genom att delta i finansieringen (marknadskompletterande) – främja främst små och medelstora företags utveckling i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Särskild uppmärksamhet ska ägnas Norrbottens län och inlandskommunerna. Norrlandsfonden ska finansiera etablering, utveckling och expansion av näringslivet inom stiftelsens verksamhetsområde. Norrlandsfonden kan också ta initiativ till – och i begränsad omfattning finansiera – utredningar, infrastrukturella investeringar och forskning av betydelse för näringslivet inom stiftelsens verksamhetsområde. Det egna kapitalet uppgår till 1 miljard kronor.

Industriella utvecklingscentrum (IUC). IUC Sverige AB är ett nationellt nätverk med 15 regionala bolag som bildades år 1997. Ägare är små och medelstora företag (ca 500), stora företag (ca 30), fackliga organisationer (ca 30) och kommuner (ca 30). Syftet med verksamheten är att stimulera till utveckling och nya jobb i små och medelstora företag. IUC utförde under åren 1997–2004, på statens uppdrag, det s.k. UPA-uppdraget (uppsökande analys, produktutveckling och avknoppning). Under åren 2006–2008 utförde IUC, på statens uppdrag, det s.k. IAN-uppdraget (samverkan med institut, avknoppning och nätverkskompetens). Statliga medel till IUC lämnas för år 2008 via Nutek och anslaget Näringslivsutveckling (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv. För år 2008 utgår 19 miljoner kronor för IAN-uppdraget.

Coompanion – tidigare lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU) – tillhandahåller rådgivning för personer som vill starta företag tillsammans. Det finns 25 centrum, fördelade över landet med minst ett i varje län. Coompanion finansieras till två tredjedelar regionalt av organisationer, offentlig sektor, konsultintäkter och EU-medel. En tredjedel finansieras av staten, via Nutek och anslaget Näringslivsutveckling (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv – för år 2008 uppgår bidraget till 34 miljoner kronor. Dessutom utgår 4 miljoner kronor för projektverksamhet.

Svenska Riksförbundet Nationellt Resurscentrum för kvinnor (NRC) är en ideell förening som bildades år 1999. Det finns 19 regionala resurscentrum och 130 lokala resurscentrum. Staten lämnar, via Nutek och anslaget Regionala tillväxtåtgärder (33:1) inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, bidrag till regionala och lokala resurscentrum med syfte att bidra till en hållbar tillväxt och kvinnors företagande. För år 2008 får Nutek använda maximalt 18 miljoner kronor för basfinansiering, dvs. finansiering av personal, lokaler och administration hos samt horisontell samverkan mellan resurscentrum. Nutek ska dessutom avsätta lägst 18 miljoner kronor för bidrag till projekt vid lokala och regionala resurscentrum för kvinnor.

Jobs & Society Nyföretagarcentrum. År 1985 startade det första nyföretagarcentrumet i Sverige – i Kallinge i Blekinge. Verksamheten riktar sig i huvudsak till nyföretagare. Rådgivningen ska vara kostnadsfri, konfidentiell, objektiv, av hög kvalitet och främja seriöst företagande. Nyföretagarcentrum verkar genom ett lokalt nätverk av rådgivare inom sitt näringsgeografiska område. Finansieringen av verksamheten sker i huvudsak genom det lokala näringslivets ekonomiska insatser. Viss statlig finansiering erhålls från Nutek via anslaget Näringslivsutveckling (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv – 2 miljoner kronor år 2008.

Connect Sverige är en ideell förening, med bl.a. de regionala Connectnätverken, Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Innovationsbron, Industrifonden och Svenskt Näringsliv som medlemmar. Verksamheten startades år 1998 och har som idé att sammanföra entreprenörer med kompetens, kapital och nya marknader. Connect har tre nätverk – affärsängelnätverk, mentornätverk och styrelsenätverk. Connect ordnar regelbundet olika finansieringsaktiviteter då företagare får möjlighet att presentera sig och sitt företag för investerare och andra finansiärer.

Famna – Riksorganisationen för vård och omsorg utan vinstsyfte, som bildades i oktober 2004, är en ideell förening, vars medlemmar är organisationer och företag med verksamhet inom områdena hälso- och sjukvård och närliggande socialtjänst. Medlemmarna ska förbinda sig att uppfylla följande kriterier: verksamheten ska bedrivas inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och socialtjänstlagen (2001:453), verksamhetens primära drivkraft och mål ska hämtas ur företagets eller organisationens

idé, finansiella resurser och andra tillgångar ska inte vara målet utan medlet att förverkliga idén samt överskott ska investeras i utveckling av verksamheten eller slussas vidare till andra allmännyttiga ändamål.

I följande sammanställning anges vilken typ av företagsfrämjande insatser – finansiering och rådgivning – som de nämnda aktörerna tillhandahåller.

	<u>Finansiering</u>	<u>Rådgivning</u>
Nutek	x	x
Vinnova	x	x
Almi	x	x
Innovationsbron	x	x
Industrifonden	x	x
Norrlandsfonden	x	x
Industriella utvecklingscentrum		x
Coompanion		x
Resurscentrum för kvinnor		x
Jobs & Society Nyföretagarcentrum		x
Connect Sverige		x
Famna		x

Riksrevisionens styrelses framställning

Riksrevisionens granskningsrapport

Riksrevisionen lade i juni 2007 fram granskningsrapporten Almi Företagspartner AB och samhällsuppdraget (RiR 2007:15). I granskningen ställdes den övergripande frågan om Almi uppfyller sitt samhällsuppdrag att främja utvecklingen av små och medelstora företag i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Frågan preciserades i följande fyra delfrågor:

- Finns olikheter i verksamhetsinriktning mellan de regionala dotterbolagen och hur motiverade är dessa i förekommande fall?
- Bedriver Almi en marknadskompletterande verksamhet?
- Är de ekonomiska målen ändamålsenliga för att styra och främja verksamheten?
- Ger Almis effektmätningar en rättvisande bild av Almis insatser?

Riksrevisionens samlade bedömning är att det föreligger brister på det sätt samhällsuppdraget utförs i förhållande till de beslut som riksdag och regering har fattat angående verksamheten. Bristerna redovisas under rubrikerna Ett opreciserat samhällsuppdrag, Betydande regionala variationer, Oklar marknadskompletterande verksamhet, Det ekonomiska målet är inte tillräckligt, Bristfälliga effektmätningar ger missvisande bild, Statligt dubbelarbete i Norrland och Oriktiga förbud mot överklagan.

I rapporten lämnas rekommendationer till såväl regeringen som Almi. Regeringen bör, enligt Riksrevisionen, göra följande:

- Precisera Almis samhällsuppdrag och verksamhetens innehåll med utgångspunkt i de konstaterade bristerna, varvid det ekonomiska målet bör utvecklas och kompletteras med ytterligare mål för verksamheten.

- Klargöra huruvida Almis engagemang i riskkapitalbolag överensstämmer med Almis uppdrag, med hänvisning till att riskkapitalverksamheten inte fanns med i det ursprungliga uppdraget vid Almis bildande och riksdagen bör beredas möjlighet till denna del av verksamheten.

- Säkerställa att det statliga anslaget används för verksamhet inom samhällsuppdragets ramar, varvid regeringen bör begära särskild redovisning av anslaget för att ge möjlighet att analysera användningen.

- Utredda förhållandet mellan de två aktörerna Almi och Norrlandsfonden i syfte att skapa ett effektivt utnyttjande av statliga medel i Norrland.

- Ange, i enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser, i Almis bolagsordning huruvida Almis verksamhet har helt eller delvis andra syften än att ge vinst.

- Se över förordning (1994:1100) om statlig finansiering genom Almi Företagspartner AB och dess dotterbolag avseende möjligheten att överklaga Almis finansieringsbeslut samt i fråga om vilken instans som ska överpröva ärendena.

Almi bör, enligt Riksrevisionen, göra följande:

- Mot bakgrund av Almis numera varierande verksamhet i en ökad omfattning medverka till att definiera inom vilka områden dotterbolagens verksamhet kan tillåtas variera, t.ex. vad avser låneformer och prissättning.

- Verka för att dotterbolagen säkerställer att de inte konkurrerar med privata aktörer eller agerar på ett sätt som leder till undanträngningseffekter på marknaden och analysera möjligheterna att i en ökad omfattning anlita externa utförare inom affärsutvecklingsverksamheten.

- Säkerställa att effektmätningarna presenterar en rättvisande bild av Almis insatser.

Regeringens bedömning av granskningsrapporten

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24 s. 49) sin bedömning av den aktuella granskningsrapporten. Där sägs att regeringen till stor del instämmer i Riksrevisionens kritik. Samhället och kapitalmarknaderna har förändrats sedan Almis bildande år 1994, och styrningen av bolaget har under denna tid inte fullt ut anpassats efter nya omständigheter. Riksrevisionens rapport kan därför vara till hjälp för att förbättra och förtydliga Almis samhällsuppdrag. Regeringen vill samtidigt understryka att vissa regionala skillnader är en följd av att Almi till 49 % är delägt av landsting, regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan. En regional och lokal anpassning av delar av verksamheten kan vara viktig för att få en bra förankring i det regionala näringslivet.

Almi behöver göra en översyn av sitt åtagande när det gäller området affärsutveckling. Det finns skäl att se över de ekonomiska målen för Almis verksamhet samtidigt som regeringen bedömer att alltför snäva mål när det gäller områden som t.ex. Almis kapitalstruktur riskerar att störa fokus på Almis övergripande samhällsuppdrag – att främja utvecklingen av små och medelstora företag och nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Styrelsens överväganden och förslag

Riksrevisionens styrelsens överväganden och förslag i framställning 2007/08:RRS9 är baserade på den nyssnämnda granskningsrapporten. Styrelsen har funnit att slutsatserna av Riksrevisionens granskning bör överlämnas till riksdagen i form av en framställning. Riksdagen bör, enligt styrelsen, anmoda regeringen att ta initiativ till en samlad översyn av Almis och dess dotterbolags verksamhet och uppdrag.

Styrelsen noterar att Almis samhällsuppdrag är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv och att det ursprungliga beslutet om inriktningen av Almis verksamhet fattades år 1994. Regering och riksdag framhöll då betydelsen av att Almi skulle vara marknadskompletterande både vad gäller finansieringsverksamhet och rådgivning till företag (affärsutvecklingsverksamhet). Något beslut om någon annan inriktning av Almis verksamhet har därefter inte fattats. Av Riksrevisionens granskning framgår dock att såväl de yttre förutsättningarna för Almi som den egna verksamheten har genomgått flera förändringar sedan koncernen bildades, vilket enligt Riksrevisionen har resulterat i en verksamhet med stora variationer. Granskningen visar också på brister i regeringens styrning av bolaget. Enligt Riksrevisionen är det ekonomiska mål som beslutats för bolaget inte tillräckligt styrande och främjande. Det går inte heller för närvarande att uttala sig om huruvida bolaget genomför den marknadskompletterande affärsutvecklingsverksamheten i enlighet med intentionerna vid bildandet.

Mot bakgrund av att förutsättningarna för Almis verksamhet har förändrats betydligt sedan bolaget bildades och de brister som Riksrevisionen funnit i sin granskning rörande bl.a. samhällsuppdraget och det ekonomiska målet för verksamheten, gör styrelsen bedömningen att Almis och dess dotterbolags verksamhet och uppdrag behöver ses över av regeringen.

Styrelsen noterar regeringens kommentarer till granskningsrapporten i budgetpropositionen men anser ändå, eftersom dessa inte fått formen av konkreta åtgärder, att det finns anledning att överlämna framställningen till riksdagen.

Styrelsen påpekar att granskningen av Almi är ytterligare en granskning från Riksrevisionen som innehåller kritik mot regeringen för brister i styrningen av ett statligt bolag med samhällsuppdrag. Styrelsen har tidigare

framhållit vikten av en tydlig styrning och preciserade mål för dessa bolag. Oklarheter i styrdokumentet medför att det blir svårt för regeringen som ägarföreträdare att utkräva ansvar från bolagen. Det blir också svårare för riksdagen att utkräva ansvar av regeringen som förvaltare av det statliga ägandet. I granskningen konstaterar Riksrevisionen att det inte har gjorts någon uppföljning och analys av hur Almis samhällsuppdrag genomförs i de olika dotterbolagen. Det innebär enligt Riksrevisionen att det inte går att säkerställa att Almis största verksamhet, affärsutvecklingsverksamheten, endast är marknadskompletterande. Det bör också enligt styrelsen vara en viktig uppgift för bolaget att få till stånd en mer enhetlig verksamhet i dotterbolagen. I granskningen konstateras skillnader i inriktningen av Almis dotterbolags verksamheter, i prissättningen gentemot kunder och när det gäller låneutbudet. Ett antal dotterbolag är därtill för närvarande engagerade i riskkapitalbolag. Det ekonomiska målet för Almis verksamhet beslöts år 1995, och det anger att det nominella värdet på lånefonden ska bevaras intakt. Styrelsen noterar att målet formulerades utifrån andra villkor än de som gäller för närvarande och att regeringen ännu inte har vidtagit åtgärder för att utveckla eller komplettera målet.

Förutom att den föreslagna översynen bör omfatta Almis samhällsuppdrag och ekonomiska mål för verksamheten anser styrelsen att det även bör ingå att pröva hur återrapporteringen till riksdagen kan förbättras. Det är viktigt att riksdagen ges en rättvisande bild av Almis verksamhet. Styrelsen anser det t.ex. otillfredsställande att det inte av den ekonomiska redovisningen går att utläsa vad det statliga anslaget till bolaget används till. Andra exempel på frågor som bör ingå i översynen är ändamålsenligheten i att såväl Almis dotterbolag i Norrland som den statliga stiftelsen Norrlandsfonden bedriver finansieringsverksamhet i Norrland samt frågan om parts möjlighet att överklaga Almis beslut om finansiellt stöd.

Riksrevisionens styrelses redogörelse

Riksrevisionens granskningsrapport

Riksrevisionen lade i maj 2007 fram granskningsrapporten Statens företagsfrämjande insatser (RiR 2007:11). Riksrevisionen har granskat om riksdagens prioritering av kvinnor och personer med utländsk bakgrund har fått genomslag i statens företagsfrämjande insatser. Granskningen har omfattat regeringen, Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Almi Företagspartner AB med sina 21 regionala dotterbolag samt Arbetsmarknadsverket vad gäller stödet till start av näringsverksamhet (det s.k. starta-eget-bidraget).

I rapporten lämnar Riksrevisionen rekommendationer till regeringen, Nutek och Almi. Regeringen bör, enligt Riksrevisionen, göra följande:

– Tydliggöra hur prioriteringen av kvinnor och personer med utländsk bakgrund ska förhålla sig till andra inriktningar och mål i uppdragen till Nutek, Almi och Arbetsmarknadsverket.

– Vara tydlig med vilken målgrupp som avses för en viss satsning i uppdragen till Nutek, Almi och Arbetsmarknadsverket och där inriktningen bör bygga på en analys av den aktuella målgruppens behov.

– Överväga om stödet till start av näringsverksamhet bör få en tydligare inriktning mot prioriterade grupper.

– Löpande följa upp i vilken mån statens samlade företagsfrämjande insatser kommer de prioriterade grupperna till del, vilket är viktigt för att riksdagen ska få information om hur prioriteringen som helhet får genomslag.

Nutek bör, enligt Riksrevisionen, göra följande:

– Analysera behovet hos de prioriterade målgrupperna innan ett program initieras.

– Följa upp andelen deltagande kvinnor och personer med utländsk bakgrund i alla program som riktar sig till företag eller företagare.

Almi bör, enligt Riksrevisionen, göra följande:

– Tydliggöra hur prioriteringen i praktiken ska genomföras för Almis långivning.

– Analysera orsakerna till att lån beviljas och avslås samt orsakerna bakom branschfördelningen bland Almis låntagare, vilket är viktigt för att säkerställa att kvinnor och personer med utländsk bakgrund inte diskrimineras i långivningen.

– Följa upp i vilken utsträckning kvinnor och personer med utländsk bakgrund nås i affärsutvecklingsverksamheten.

Styrelsens överväganden

Riksrevisionens styrelsens överväganden i redogörelse 2007/08:RRS7 är baserade på den nyssnämnda granskningsrapporten. Styrelsen har funnit att slutsatserna av Riksrevisionens granskning bör överlämnas till riksdagen i form av en redogörelse.

Styrelsen noterar att Riksrevisionen i sin granskning har visat att de näringspolitiskt prioriterade grupperna – kvinnor samt personer med utländsk bakgrund – i förhållandevis liten utsträckning nås av de allmänt företagsfrämjande insatserna. Ett viktigt skäl till detta är, enligt Riksrevisionen, att regeringen inte har förtydligat prioriteringens innebörd. Prioriteringen är i flera avseenden otydlig och svår för de stödgivande myndigheterna att tillämpa. De insatser som är särskilt inriktade på de prioriterade grupperna når visserligen fram men anses av Riksrevisionen ha begränsad betydelse, även om de haft ett värde för dem som deltagit.

Styrelsen konstaterar att det finns flera mål, prioriteringar och principer som bör följas av de myndigheter som ger stöd till företagsfrämjande insatser. Tillväxt och sysselsättning ses som övergripande mål, samtidigt som kvinnor och personer med utländsk bakgrund ska prioriteras vid stödgivningen. Härtill kommer lagstiftning som förbjuder diskriminering i olika situationer, bl.a. i samband med start och bedrivande av näringsverksam-

het, samt riksdagens generella uttalanden och beslut om integrations- och jämställdhetspolitik. Riksdagen har tagit ställning för en integrationspolitik som innebär att personer med utländsk bakgrund inte ska särbehandlas till följd av sitt ursprung. Resultatet av Riksrevisionens granskning bör, enligt styrelsens mening, ses mot bakgrund av de redovisade oklarheterna i premisserna för stödgivningen. En ökad klarhet vore självfallet önskvärd, anser styrelsen.

Regeringens bedömning av granskningsrapporten

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24 s. 48) sin bedömning av den aktuella granskningsrapporten. Där sägs att fr.o.m. år 2007 ställer regeringen kravet i Nuteks regleringsbrev att Nutek för samtliga program ska redovisa hur insatserna anpassats till olika målgruppers behov, särskilt behovet hos kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Regeringen avser att följa upp vilket genomslag detta fått samt hur deltagandet i programmen fördelat sig med avseende på kvinnor och personer med utländsk bakgrund.

I det ägardirektiv som överlämnades till Almi i samband med bolagsstämman i april 2007 betonades ett antal mål som syftar till att förstärka insatserna för utsatta grupper som ett led i att uttrycka en konkret inriktning och ambition för verksamheten. Uppföljning kommer att ske såväl för finansieringsverksamheten som för rådgivningsverksamheten. Införandet av det s.k. minilånet, som får beviljas med maximalt 100 000 kr, är ett led i regeringens arbete med att förbättra kapitalförsörjningen, särskilt för prioriterade gruppers företagande. Vad gäller insatser till särskilda grupper avser regeringen att återkomma i frågan med bl.a. tydligare krav på myndigheterna angående redovisning av vilka grupper olika insatser når och hur respektive myndighet arbetar med att ta till vara särskilda gruppers behov.

Allmänt om kapitalförsörjning och företagsstöd

Motionerna

I 13 motioner finns yrkanden om bl.a. åtgärder för att öka tillgången på riskkapital i allmänhet och speciellt för företag i tidiga skeden, om översyn av företagsstöden och antalet aktörer samt om tillgång till EU-stöd.

I de två motionerna 2007/08:N346 (s) och 2007/08:A400 (s) begärs – med likartade motiveringar – att regeringen ska vidta åtgärder för att öka tillgången på riskkapital. För att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft vill motionerna stärka tillgången på riskkapital, framför allt vad gäller miljötekniksektorn. De vill också att sju AP-fonden ska starta en ny riskkapitalfond för klimatsektorn samt att regeringen ska utreda möjligheten att

låta Vattenfall AB avsätta vinstmedel i en särskild energiomställningsfond och undersöka om ett nytt statligt bolag för investeringar i miljöteknik kan bildas i enlighet med ett förslag som Statens energimyndighet lagt fram.

Staten bör tillsammans med olika aktörer diskutera möjligheterna att öka tillgången till riskkapital för små och medelstora företag, anför det i motion 2007/08:N294 (s). En möjlighet som omnämns är att banker och andra kreditgivare ska ges sådana incitament att en viss procentandel av utlåningsbeloppet avsätts för riskkapital till små och medelstora företag.

I motion 2007/08:N329 (s) begärs ett tillkännagivande om att staten ska ta ett fortsatt ansvar för att genom olika institutioner ställa mer riskvilligt kapital till förfogande för företag i glesbygden, särskilt Norrlands inland.

Tre tillkännagivanden föreslås i motion 2007/08:Ub222 (m) – om behovet av att åstadkomma infrastrukturellt stöd åt s.k. klusterbildningar, som t.ex. inkubatorer för nya forskningsidéer, om stödjandet av nätverksaktiviteter inom forskarsamhället för nyföretagande och innovationsstöd som växer underifrån samt om skapandet av bättre förutsättningar för en adekvat och marknadsmässig riskkapitalförsörjning av högteknologiska riskprojekt.

Det behövs en total översyn över företagsstöden och ett skapande av en mer effektiv struktur, anför det i motion 2007/08:N321 (m). Motionären anser att det finns ett för stort antal aktörer och exemplifierar med AB Svensk Exportkredit, Almi, Exportkreditnämnden, Industriella utvecklingscentrum (IUC), Industrifonden, KK-stiftelsen, länsstyrelser, Nutek, Norrlandsfonden och lokala utvecklingscentrum.

Staten bör bättre stödja och hjälpa entreprenörer och företag att söka ersättningar och stöd från EU, föreslås det i motion 2007/08:N233 (m). Den byråkrati och den mängd blanketter som finns runt dessa stöd måste minskas och underlättas, anser motionären.

I motion 2007/08:N307 (m, c) begärs tillkännagivanden om att det ska formuleras en vision för entreprenörskap och om en långsiktig nationell handlingsplan för samverkan och utveckling av entreprenörskap. Detta bör ske genom att flera departement samverkar kring frågan, menar motionärerna.

Ett tillkännagivande om betydelsen av utveckling av forskning, innovationer och entreprenörskap efterfrågas i motion 2007/08:N357 (c). Inrättande av en idéombudsman eller idéambassadör bör övervägas, föreslår motionären, som menar att detta kan öka möjligheten för idéer utanför institutioner att nå fram till forskning, innovation och entreprenörskap.

I två motioner från allmänna motionstiderna 2006 och 2007 från samma motionärer – motionerna 2006/07:N294 (fp) och 2007/08:N355 (fp) – föreslås tillkännagivanden om riskkapital, med utgångspunkt i en brist på riskkapital för småföretagare i Dalsland och Värmland och andra glesbygdslän.

Det är viktigt att uppmärksamma den verksamhet som Verket för innovationssystem (Vinnova) bedriver och myndighetens resursbehov, anförs det i motion 2007/08:N380 (kd, m). Sverige har hört till de länder som satsat mest i världen på forskning och utveckling (FoU), konstaterar motionärerna men påpekar att det främst har varit näringslivet som svarat för dessa satsningar.

Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om etablering av en statlig investerings- och riskkapitalfond som kan ta risker och ekonomiskt ansvar för det långsiktiga samhällsbyggandet, anförs det i motion 2007/08:N287 (v). Denna typ av risker och detta långsiktiga ansvar vill eller kan banker, riskkapitalister eller företag inte påta sig, säger motionärerna. De anser att det är viktigt att Sverige även framöver ska kunna utveckla ny teknik inom centrala tillväxtområden, inte minst inom energi- och miljöområdena.

I motion 2007/08:N323 (mp) föreslås att regeringen ska anmodas att under år 2008 till riksdagen redovisa en utvärdering av satsningen på såddfinansiering genom Almi. Bolaget bör redovisa mått som gör att jämförelser kan göras med andra typer av såddfinansiering, anser motionärerna.

Förutsättningarna för att införa offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag bör utredas, anförs det i motion 2007/08:Sk361 (mp). För att öka sysselsättningen i Sverige måste det lokala ägandet av företag öka och stimuleras, anser motionären.

Vissa kompletterande uppgifter

Inledning

Under rubriken Vissa kompletterande uppgifter i detta avsnitt och i följande avsnitt redovisas uppgifter om utredningar och insatser som har direkt koppling till respektive område. Däremot tas inte upp generella åtgärder på det ekonomisk-politiska området för att främja företaget som regeringen vidtagit eller planerar eller som oppositionspartierna förordar.

Det bör också nämnas att olika frågor som behandlas i betänkandet har varit föremål för interpellationer och frågor i riksdagen. Det kan röra sig om frågor om när det ska fattas beslut om en utredning eller ett uppdrag eller om innehållet i direktiven för det aktuella arbetet. I sådana fall redovisas fakta om utredningen eller uppdraget, om beslut senare har fattats, medan de berörda interpellations- och frågesvaren inte redovisas.

Utredning om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag

Regeringen bemyndigade i december 2007 näringsminister Maud Olofsson att tillkalla en särskild utredare rörande statliga finansieringsinsatser för företag. Enligt direktiven (2007:169) ska den särskilde utredaren göra en översyn av statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora före-

tag. En analys ska göras av hur dagens insatser samverkar och i vilken mån de överlappar. Utredaren ska lämna förslag till hur dagens insatser kan bli mer effektiva och överskådliga.

Utredaren ska särskilt beakta företagarnas behov av finansiering inför företagsstart, företagets finansieringsbehov i tidiga skeden av sin utveckling samt små och medelstora företags behov i expansionsskeden. Utredaren ska föreslå hur statliga insatser kan utformas så att de främjar privata aktörers medverkan. De insatser utredaren föreslår ska utformas på ett sådant sätt att risken för snedvridande av konkurrensförhållanden och för undanträngningseffekter minimeras. Från dessa utgångspunkter ska utredaren ompröva nuvarande statliga åtaganden inom finansieringsområdet. Det är även viktigt att de statliga stödinsatserna främjar goda förutsättningar både inom befintliga näringar men också att de främjar utvecklingen av nya och potentiella tillväxtområden.

Utredaren ska särskilt beakta hur investeringsvillkor och avkastningskrav påverkas av att investeringar finansieras på olika sätt. I detta sammanhang ska utredaren även uppmärksamma hur staten kan förbättra förutsättningarna för marknadskompletterande investeringar. Utredaren ska vidare bl.a. se över möjligheterna till en mer effektiv och samordnad organisation för statens finansieringsinsatser på regional och nationell nivå. Ett exempel på strukturförändringar som ska belysas är möjligheten till närmare samarbete mellan Almi och Stiftelsen Norrlandsfonden i de fem Norrlandslänen.

Om utredaren kommer till slutsatsen att nya insatser för att stödja små och medelstora företags finansiering är motiverade, ska utredaren föreslå hur de ska utformas. I den mån åtgärderna har statsfinansiella konsekvenser ska utredaren också föreslå hur dessa ska finansieras. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2008.

Utredning om översyn av kraven på F-skatt

Regeringen bemyndigade i augusti 2007 finansminister Anders Borg att tillkalla en särskild utredare rörande översyn av kraven för F-skatt m.m. Enligt direktiven (2007:116) ska den särskilde utredaren (kammarrättslagman Christer Sjödin) se över självständighetsrekvisitet i inkomstskattelagens (1999:1229) näringsverksamhetsbegrepp. Syftet med uppdraget är att det ska bli enklare att starta näringsverksamhet, bl.a. för dem som har en eller ett fåtal uppdragsgivare. En utgångspunkt för arbetet ska vara att den som uppdrar ett arbete åt någon annan, ska kunna förlita sig på uppdragstagarens F-skattsedel.

I uppdraget ingår också att utreda om det är ändamålsenligt att behålla kravet på att bedriva näringsverksamhet för att få F-skattsedel eller om det finns andra sätt att avgöra vem som själv ska betala in sin preliminära skatt på arbetsinkomst och sina socialavgifter. Utredaren ska lämna de för-

fattningsförslag som översynen ger anledning till. I uppdraget ingår dock inte att lämna förslag till en definition i lag av det civilrättsliga arbetstagarbegreppet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2008.

Utredning om skatteincitament för investeringar

I direktiven till den tidigare nämnda utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag sägs att regeringen inom kort avser att tillsätta en utredning som ska utreda behov av, förutsättningar för, och, om behov finns, lämna förslag till skatteincitament i syfte att stärka investeringar i företag.

Uppdrag till Innovationsbron

Regeringskansliet beslöt i november 2007 att uppdraga åt Innovationsbron AB för att genomföra en förstudie som ska belysa förutsättningarna för att bilda ett eller flera bolag för licensiering och patentfrågor vid universitet och högskolor. I förstudien ska följande ingå: en behovsanalys, förslag på bolagets (bolagens) uppgifter, belysande av ägarstruktur- och ägarstyrningsfrågor, belysande av legala aspekter kring patentering och licensiering, förslag på långsiktig finansiering samt analys av de ekonomiska förutsättningarna och förslag om lämplig framtida kapitalstruktur.

Förstudien ska innehålla en sammanställning av befintlig aktörsstruktur inom området. Innovationsbron ska samråda med universitet och högskolor och deras holdingbolag. Förstudien ska redovisas senast den 26 mars 2008 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Regeringskansliet beslöt vidare i november 2007 att uppdraga åt Innovationsbron att genomföra en kartläggning av mötesplatser för forskare, innovatörer och tillhandahållare av riskkapital inom IT-området. Tillgången till mötesplatser för forskare och företag respektive forskare och kommuner för tjänsteutveckling bör också undersökas. Kartläggningen bör belysa tillgången på mötesplatser ur ett nationellt och regionalt perspektiv och även inkludera virtuella mötesplatser. Innovationsbron ska därutöver göra en bedömning av om mötesplatserna tillgodoser behoven på området. Syftet med kartläggningen är att ge ett underlag för att bedöma om åtgärder behövs för att stimulera till fler möten mellan de berörda intressentgrupperna för att därigenom öka kommersialiseringen av forskning och innovation på IT-området. Kartläggningen ska redovisas senast den 18 april 2008 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Nystartskontor

Nutek har, genom ett regeringsbeslut i januari 2008, getts i uppdrag att, i samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket, analysera förutsättningarna för etablering av s.k. nystartskontor. Nära samråd ska ske med Almi. Mot bakgrund av analysen ska Nutek föreslå den

närmare inriktningen på den service som ska lämnas vid nystartskontoren samt arbetsformer, administration, organisation och geografisk lokalisering för dessa.

En utgångspunkt för etableringen av nystartskontor ska vara Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och Skatteverkets redan planerade lokala samverkan när det gäller tjänster och lokaler. Organisationen av nystartskontoren kan också kompletteras med lösningar tillsammans med andra aktörer t.ex. kommuner, landsting, organisationer och företag. Krav på medfinansiering ska ställas på dem som erbjuds delta i projektet. Uppdraget ska samordnas med utredningen Utvecklingen av lokal service i samverkan (särskild utredare: generaldirektör Lars Högdahl, dir. 2007:68 och 2007:163).

I regeringsbeslutet om uppdraget erinras om att regeringen i 2007 års ekonomiska vårproposition och i budgetpropositionen för år 2008 redovisade sin avsikt att inleda en försöksverksamhet med s.k. nystartcentrum. Regeringen anser att nystartscentrum i stället ska benämnas nystartskontor. Totalt har 30 miljoner kronor avsatts för förberedelser och genomförande av nystartskontorens verksamhet under anslaget Näringslivsutveckling m.m. (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv, varav 10 miljoner kronor i tilläggsbudget till statsbudgeten för år 2007 (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FiU11) och 20 miljoner kronor i statsbudgeten för år 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24, bet. 2007/08 NU1).

Vid nystartskontoren bör myndigheter, organisationer och näringsliv i samverkan kunna ge individuellt anpassad service till personer som efterfrågar information och stöd för att starta och driva företag. Såväl samlokalisering som utveckling av olika IT-lösningar bör övervägas. Etableringen av nystartskontor ska bygga på den samverkan som redan finns. Nystartskontoren ska etableras på strategiskt utvalda platser i landet. Det gäller kommuner eller stadsdelar präglade av stort utanförskap i form av t.ex. låg förvärvsfrekvens, stor andel invånare beroende av försörjningsstöd samt högt ohälsotal. I många sådana områden är personer med utländsk bakgrund överrepresenterade och inflyttningen av nyanlända invandrare stor. Etableringen av nystartskontor kan således också ha en viktig integrationspolitisk dimension samt vara av betydelse i arbetet med de lokala utvecklingsavtalen.

Nutek ska senast den 30 maj 2008 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Förslag ska lämnas om hur verksamheten vid nystartskontoren ska bedrivas under hösten 2008 och år 2009. Möjligheter att dra nytta av medel ur de europeiska strukturfonderna och annan medfinansiering ska redovisas.

Främjande av mångfalden av företag inom vård och omsorg

I budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 9) avsattes 40 miljoner kronor för en satsning på att stödja vårdpersonal som vill ta över driften av verksamhet som drivs i offentlig regi, ett s.k. avknopningsstöd. Inom ramen för denna satsning fick Nutek i december 2007 i upp-

drag att utveckla en modell för bidragsgivning i syfte att stödja entreprenörskap inom hälso- och sjukvården samt omsorgen. Socialstyrelsen, som disponerar de aktuella medlen, ska förmedla 30 miljoner kronor till Nutek för ändamålet. Arbetet med att stimulera till mångfald inom hälso- och sjukvård samt omsorg ska ske genom en inbjudan till samarbete med organisationer, såsom näringslivsorganisationer och fackliga organisationer, privata utförare och andra aktörer som arbetar med utbildning och rådgivning till personer eller grupper som är intresserade av att driva verksamhet i privat regi inom hälso- och sjukvård samt omsorg. Projektförslagen ska främst omfatta aktiviteter i form av utbildning och rådgivning till personer eller grupper som är intresserade av att driva verksamheten i privat regi i samband med konkurrensutsättning. Aktiviteterna ska genomföras under åren 2008 och 2009. Uppdraget innebär att Nutek ska utveckla en modell för ansökningsförfarande, uppföljning och utvärdering, ta fram föreskrifter samt administrera ansökningar och utbetalningar. Ansökningsförfarandet bör inte pågå längre än t.o.m. den 31 augusti 2008. Nutek ska lämna en slutredovisning av uppdraget till Socialdepartementet senast den 31 december 2009.

I satsningen på främjande av mångfalden av företag inom vård och omsorg ingår också ett projekt för att utveckla entreprenörskap och upphandlingar inom hälso- och sjukvården samt omsorgen, som Nutek i december 2007 fick regeringens uppdrag att genomföra. Socialstyrelsen ska förmedla 5 miljoner kronor till Nutek för ändamålet. I projektet ska tas fram dels ett gemensamt handlingsprogram med konkreta insatser för att främja entreprenörskap, dels en vägledning för upphandlingar inom hälso- och sjukvård samt omsorg. Projektet ska bedrivas i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting, Almega och Socialdepartementet, och Nutek ansvarar för projektets samordning. Arbetet ska bedrivas i samråd med andra intressenter, såsom Näringsdepartementet, Finansdepartementet, statliga myndigheter (t.ex. Konkurrensverket och Socialstyrelsen), fackliga organisationer samt nätverk inom sektorn. En slutredovisning av genomförda insatser samt förslag till fortsatta åtgärder ska lämnas till Socialdepartementet senast den 31 oktober 2008.

En tredje del i den nämnda satsningen är att Socialstyrelsen förmedlar 5 miljoner kronor till Vårdförbundet för att ge utbildning och rådgivning till personer som vill driva enskild verksamhet inom hälso- och sjukvård samt omsorg.

I detta sammanhang kan också nämnas att Utredningen om fritt val inom äldre- och handikappomsorgen (särskild utredare: kommunalrådet Acko Ankarberg Johansson) i december 2007 fick i uppdrag (dir. 2007:180) att, inom ramen för utredningens huvuduppdrag (dir. 2007:38 och dir. 2007:149), utreda om det finns förutsättningar för att också inom hälso- och sjukvården använda den upphandlingsmodell för valfrihetssystem som utarbetas för äldre- och handikappomsorgen. Utredningen ska redovisa sitt arbete i dagarna.

Ny förvaltningsstruktur inom näringspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken

Regeringen har aviserat en proposition under våren 2008 om en effektivare förvaltningsstruktur inom politikområden med strategisk betydelse för nationell och regional konkurrenskraft. Underlaget för propositionen är en rapport som en arbetsgrupp inom Näringsdepartementet presenterade i augusti 2007, Tre handlingsvägar för Nutek, Glesbygdverket och Institutet för tillväxtpolitiska studier, ITPS (dnr N2007/7145/SAM), där en översyn av de tre myndigheterna redovisades.

Syftet med översynen var att utreda och ge förslag om åtgärder som bidrar till att effektivisera myndighetsstrukturen inom näringspolitiken och den regionala utvecklingspolitiken. Arbetsgruppen föreslog att genomförandet av åtgärder inom dessa båda områden i större utsträckning ska överlåtas till privata aktörer och aktörer på regional nivå. Gruppen föreslog vidare att två nya myndigheter – med arbetsnamnen Genomförandemyndigheten och Utvärderingsmyndigheten – ska bildas för att hantera statens kvarvarande uppgifter samt att ett näringspolitiskt råd ska inrättas i Regeringskansliet. Genomförandemyndigheten föreslogs få ett samlat ansvar för åtgärder till stöd för företag och regional utveckling. Till denna myndighet föreslogs i huvudsak verksamheterna inom Glesbygdverket och Nutek föras. Dessutom föreslogs myndigheten få en viss utökning av analysuppdraget. Samtidigt bör upphandlingen av tjänster från privata utförare öka, och aktörer på den regionala nivån bör få ett större ansvar för genomförandet av nationella politiska uppgifter, ansåg arbetsgruppen.

Utvärderingsmyndigheten föreslogs få en tydligare uppgift att utvärdera politik med betydelse för näringslivets utveckling och att identifiera och påtala hinder för ett dynamiskt och innovativt näringsliv. Till denna myndighet föreslogs i huvudsak verksamheterna inom ITPS föras – dock förväntas de generella analyserna minska och omfattningen av utvärderingsverksamheten öka. Till Regeringskansliet föreslogs att det skulle knytas ett forskningsförankrat näringspolitiskt råd, med uppdrag att redogöra för forskningsläget i policyrelevanta frågor. Syftet är att stärka kunskapsstödet i näringspolitiken. Båda de föreslagna myndigheterna ska kunna utföra analysuppdrag åt regeringen, dock med beaktande av att uppdrag till Utvärderingsmyndigheten bör vara i linje med myndighetens övergripande uppdrag.

Kvinnors företagande

Motionerna

Förslag om olika åtgärder för att främja kvinnors företagande läggs fram i 12 motioner.

Regeringen bör verka för att fler kvinnor blir företagare, anför det i parti- och kommittémotioner från Socialdemokraterna – motionerna 2007/08: N2 (s), 2007/08:N346 (s) och 2007/08:A400 (s). I de två förstnämnda

motionerna förordas att kvinnor i större utsträckning ska inkluderas i de allmänna företagsfrämjande insatserna och att regeringen löpande ska följa upp i vilken mån dessa åtgärder kommer kvinnor till del. För att ta vara på den potential till nya och växande företag som finns bland kvinnor krävs ett brett arbete för att garantera att alla behandlas lika och erbjuds likvärdigt stöd i samband med t.ex. start av företag eller expansion, menar motionärerna.

I de två identiska motionerna 2007/08:N237 (s) och 2007/08:N271 (s) begärs ett tillkännagivande om vikten av att regeringen säkerställer att den finansiering och rådgivning till småföretagare som sker via Almi och Nutek inte missgynnar kvinnor.

Ett tillkännagivande om stöd till kvinnors företagande med innebörd att det bör övervägas om inte medel till riskkapital för kvinnor som företagare skulle kunna göra mer nytta än de medel som regeringen anvisat för rådgivning, utbildning eller verktyg för kvinnor som vill starta eller utveckla företag föreslås i motion 2007/08:N253 (s). Samma motionär begär i en annan motion – 2007/08:N254 (s) – ett tillkännagivande om att det kan behöva utvecklas nya metoder och modeller för att främja kvinnors innovationer.

Det måste skapas bättre förutsättningar för kvinnor att starta företag genom bättre ekonomiska villkor och genom att nätverksbyggande stimuleras, varvid fokus bör läggas på kvinnor med utomnordisk bakgrund, anför det i motion 2007/08:N275 (s).

Ökat entreprenörskap bland kvinnor skulle kunna öka både jämställdhet och välbefinnande i Sverige, påstås det i motion 2007/08:N300 (m). Motionären föreslår därför att regeringen ska göra en översyn och komma med förslag om åtgärder för att ta bort hinder för kvinnors företagande.

I två motioner från samma motionär – motionerna 2007/08:N395 (m) och 2007/08:N396 (m) – begärs tillkännagivanden om åtgärder för fler kvinnliga företagare respektive om åtgärder för att få fram fler kvinnliga entreprenörer. Motionären noterar de åtgärder som regeringen vidtagit men anser att fler åtgärder behövs för att öka antalet kvinnliga företagare och nämner riktade informationsinsatser och att synliggöra fler kvinnliga förebilder.

Regeringen har beslutat om ett treårigt program hos Nutek för att öka kvinnors företagande, vilket Miljöpartiet välkomnar, sägs det i motion 2007/08:N323 (mp). Motionärerna anser dock att det är viktigt att det inte bara blir ett treårigt projekt utan att erfarenheterna utvärderas och följs upp, så att s.k. jämtegrering kan bli ett naturligt arbetssätt för alla statliga myndigheter som arbetar med företagare.

Vissa kompletterande uppgifter

Anslaget Näringslivsutveckling (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv ökades med 100 miljoner kronor för år 2007 för att främja företagande bland kvinnor och öka forskningen och kunskapen om kvinnors företagande (prop. 2006/07:1 utg.omr. 24, bet. 2006/07:NU1).

Nutek fick genom ett regeringsbeslut i maj 2007 i uppdrag att genomföra och samordna ett treårigt program för att främja kvinnors företagande. Programmet består av följande fyra delprogram: Information, rådgivning och affärsutveckling, Insatser inom nationella program, Finansiering samt Attityder och förebilder. Programmet ska bidra till att nyföretagandet bland kvinnor ökar och till att fler av de företag som drivs av kvinnor växer. Detta preciseras vidare till att programmet ska bidra till att fler kvinnor kan tänka sig att starta företag, att andelen kvinnor av samtliga nyföretagare ska utgöra minst 40 % vid programperiodens slut, att en större andel av de kvinnor som driver företag väljer att göra det på heltid, att fler kvinnor som driver företag väljer att anställa personal samt att kunskap och kompetens om kvinnors företagande höjs och att insatser riktade till kvinnor integreras i rådgivarorganisationers och myndigheters verksamheter.

Nutek har år 2007 haft 80 miljoner kronor för ändamålet, varav 7 miljoner kronor skulle användas för en satsning på innovationsfinansiering. Medlen disponeras av Almi, och minst 50 miljoner kronor skulle användas till delprogrammet Information, rådgivning och affärsutveckling. Beträffande uppföljning och utvärdering gäller att en översyn av programmet ska göras senast september 2008, varvid synpunkter ska inhämtas från näringslivet och företagsfrämjande aktörer. Nutek ska vidare lämna en årlig redovisning av programmet i samband med årsredovisningen. Institutet för tillväxtpolitiska studier ska utvärdera programmet vid programperiodens slut.

Regeringen har vidare, i juni 2007, gett Vinnova i uppdrag att utforma och genomföra ett treårigt program för forskning om kvinnors företagande. I uppdraget ingår att utlysa och fatta beslut om forskningsprojekt. Inkomna ansökningar ska bedömas av en grupp sakkunniga representanter för forskning och näringsliv. Genom två delprogram ska kvinnors företagande belysas både på individnivå och på strukturell branschnivå. Programmen ska titta på dels hinder för kvinnors företagande, dels förutsättningar för tillväxt i könssegregerade branscher. Uppdraget ska delredovisas och slutredovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 22 februari 2009 respektive den 30 juni 2011. För år 2007 avsattes 10 miljoner kronor för programmet, och även för år 2008 har 10 miljoner kronor avsatts.

Eftersom det för närvarande bara finns begränsad tillgång till könsfördelad företagsstatistik, har regeringen – i juni 2007 – gett Statistiska centralbyrån i uppdrag att skapa en centralt integrerad databas avseende företag och företagare i ett könsperspektiv. Genom en sådan databas ska man kunna analysera kvinnors och mäns företagande ur olika synvinklar – t.ex. utbildningsbakgrund, bransch och antal sysselsatta. Av det totala antalet

företag drivs för närvarande cirka en fjärdedel av kvinnor, och av de nya företagarna var 35 % kvinnor år 2006. Regeringens mål är att av samtliga nyföretagare ska andelen kvinnor utgöra minst 40 %. För uppdraget har avsatts 965 000 kr.

Regeringen har vidare i november 2007 gett Nutek i uppdrag att samordna och genomföra en satsning på ambassadörer för kvinnors företagande.

Företagare med utländsk bakgrund

Motionerna

Frågan om att på olika sätt främja personer med utländsk bakgrund att starta företag tas upp i fem motioner – samtliga med motionärer från Socialdemokraterna.

I de två motionerna 2007/08:N2 (s) och 2007/08:N346 (s), med likartade yrkanden och motiveringar, begärs tillkännagivanden om att regeringen ska verka för att personer med utländsk bakgrund i större utsträckning ska inkluderas i de allmänna företagsfrämjande insatserna och att regeringen löpande ska följa upp i vilken mån statens samlade företagsfrämjande åtgärder kommer personer med utländsk bakgrund till del. Den tidigare socialdemokratiska regeringen tog initiativ till ett ökat samarbete mellan och ökade resurser till Almi och Insamlingsstiftelsen IFS rådgivningscentrum, vilket regeringen nu fullföljt, säger motionärerna. De anser dock att det krävs ytterligare arbete för att garantera att alla behandlas lika och erbjuds likvärdigt stöd i samband med t.ex. start av företag eller expansion.

Det behövs åtgärder för att förbättra förutsättningarna för personer med invandrarbakgrund att etablera sig som småföretagare, anförs det i motion 2007/08:N252 (s). Motionärerna förespråkar nya former av kluster och lokala och regionala näringslivscentrum för att utveckla småföretagen.

I motion 2007/08:N270 (s) föreslås ett tillkännagivande om att utlandsfödda småföretagare inte får missgynnas i förhållande till svenskar när de ansöker om lån. Motionärerna refererar till en rapport från Nutek, enligt vilken en tredjedel av dem som är födda utomlands och söker lån får avslag, medan bara en åttondel av företagare födda i Sverige nekas lån.

Det behövs stöd till kommuner som anställer kontaktpersoner eller företagslotsar som kan underlätta för invandrare att starta och driva företag, anförs det i motion 2007/08:N274 (s). Tanken med en företagslots är att den ska ha kontakt med näringslivsföreträdare, facket, myndigheter och företagare.

Vissa kompletterande uppgifter

Anslaget Näringslivsutveckling (38:2) inom utgiftsområde 24 Näringsliv ökades med 20 miljoner kronor för år 2008 för att främja företagande bland personer med utländsk bakgrund (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24, bet. 2007/08:NU1). Satsningen, som ska uppgå till 20 miljoner kronor per år även under åren 2009 och 2010, ska bidra till både fler och växande företag samtidigt med integration och motverkande av utanförskap på såväl kort som lång sikt. Arbetet med satsningen ska ske i dialog mellan Nutek och Näringsdepartementet. Almi och Insamlingsstiftelsen IFS rådgivningscentrum ska delta i insatserna. I budgetpropositionen för år 2008 meddelades också att den påbörjade integrationen mellan Almi och IFS kommer att slutföras. Integrationen är nu, enligt uppgift från Näringsdepartementet, slutförd.

Det kan nämnas att Exportrådet i november 2007 fick i uppdrag att genomföra särskilda insatser för nätverksbildning för företagare med utländsk bakgrund. För ändamålet har 1,1 miljoner kronor avsatts.

Ungas företagande

Motionen

Det behövs stärkta insatser för att främja ungt företagande, anför det i motion 2007/08:N256 (c, m). Det finns olika organisationer och projekt kring ungt företagande – Ung Företagsamhet, Startcentrum, Snilleblixterna och Open For Business, konstaterar motionärerna men anser att för ett län som t.ex. Örebro län med lågt företagande är det viktigt att dessa organisationer har ett starkt stöd och en långsiktig försörjning.

Vissa kompletterande uppgifter

Den dåvarande regeringen gav i december 2004 Nutek i uppdrag att under åren 2005–2007 genomföra ett nationellt program för att främja entreprenörskap. Programmet, som nu är förlängt och ska slutredovisas den 30 september 2008, syftar till att öka intresset för och kunskaperna om entreprenörskap i grund- och gymnasieskolan samt i högskolan. Programmet ska bidra till att få fler intresserade av att starta företag men också att öka alla ungdomars entreprenörsanda. Programmet ska även bidra till ökad kompetens hos såväl studie- och yrkesvägledare som rådgivare och näringslivsutvecklare. Nutek ska genomföra programmet i samarbete med Myndigheten för skolutveckling, Skolverket, Högskoleverket, Ungdomsstyrelsen, Yrkesutbildningsdelegationen, Vinnova, länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan, samverkansorgan samt kommuner och landsting. Programmet ska vidare genomföras i bred samverkan med näringslivsorganisationer och

andra privata och offentliga aktörer, t.ex. Almi och Ung Företagsamhet. Näringslivets medverkan i genomförandet och finansieringen av programmet ska säkerställas.

Social ekonomi och socialt företagande

Motionerna

Önskemål om att staten på olika sätt ska främja socialt företagande framförs i 14 motioner.

Det bör vara lättare att starta och driva företag, oavsett om det görs i form av ett aktiebolag eller som ett kooperativt företag, anförs det i motion 2007/08:A400 (s). Motionärerna vill måna om mångfalden i företagandet och därför främja kooperativa företag och andra verksamheter inom den sociala ekonomin.

Ett tillkännagivande om att det bör övervägas hur stödinsatser, t.ex. vid rådgivning till intresserade, kan utformas för att underlätta start av kooperativa företag föreslås i motion 2007/08:N239 (s).

I motion 2007/08:N250 (s) framläggs förslag för att främja kooperativt företagande och företagande inom den sociala ekonomin under följande rubriker: Översyn av lagen om ekonomiska föreningar (1987:667), Behov av en ny kooperationsutredning som även inkluderar företagandet inom den sociala ekonomin, Ökade kunskaper och förbättrade attityder hos myndigheter och offentliga företagsfrämjare, Utbildning och kunskapsutveckling, Kunskapsutveckling och forskning, Finansiering och kapitalförsörjning, Utveckling av det sociala företagandet, De kooperativa företagens betydelse för landsbygdsutveckling, Ett sammanhållet ansvar för främjande av kooperativt företagande och företagande inom den sociala ekonomin samt Stöd till kooperativa utvecklingscentrum.

Staten har sedan år 1986 lämnat bidrag till den del av de kooperativa utvecklingscentrumens verksamhet som innebär kostnadsfri information och rådgivning om kooperativt och liknande företagande, konstateras det i motion 2007/08:N265 (s). Motionärerna anser att det är nödvändigt att stödet ges fortlöpande och långsiktigt.

Ett tillkännagivande om att det behövs särskilda insatser för att ge fler kvinnor möjlighet att bli kooperativa företagare föreslås i motion 2007/08:N266 (s). Motionären anser att tillgången till kunskap, information, råd, förebilder och nätverk kan vara den avgörande skillnaden mellan misslyckat och framgångsrikt företagande och att detta särskilt gäller den kooperativa företagsformen.

Det behövs handlingsplaner för socialt företagande, anförs det i motion 2007/08:N268 (s). En särskild stödstruktur behöver utvecklas och anpassas till de specifika behov som de sociala företagen har, det bör ske en sam-

ordning mellan myndigheter, och lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU) bör formas för att understödja framväxten av sociala företag, anser motionären.

Ett tillkännagivande om betydelsen av mikrokrediter för lokal utveckling och hållbar tillväxt begärs i motion 2007/08:N314 (s). Genom ett system med mikrokrediter i nätverk – en nätverksbanksmodell, där de lånesökande företagen går i borgen för varandra – löser man det problem med säkerheter som många företag inom den sociala ekonomin har, hävdar motionären.

Det behövs stöd till kooperativa företag, anförs det i motion 2007/08:N326 (s). För det första måste banker, myndigheter, revisorer, företagsrådgivare, arbetsförmedlingar m.fl. informera om den kooperativa företagsformen, för det andra måste det tillhandahållas ökade finansieringsmöjligheter för det sociala företagandet, och för det tredje behövs det en översyn när det gäller avknoppningar och tillämpningen av lagen om offentlig upphandling så att kooperativa företag inte missgynnas.

I motion 2007/08:N367 (s) föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör verka för följande: att ett nationellt handlingsprogram för socialt företagande tas fram, att en ökad samverkan mellan offentliga sektorn och de nya sociala företagen kommer till stånd, att ett förbättrat samarbete mellan Nutek, AMS och Försäkringskassan etableras med syfte att utveckla det sociala företagandet, att det sociala företagandet ges samma tillgång till rådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag samt att ett samarbetsorgan skapas som består dels av representanter för de berörda politikerområdena, dels av representanter för de sociala företagen och berörda intresseorganisationer. Motiveringarna bakom yrkandena presenteras under följande rubriker: Politiken för den sociala ekonomin i Europa är en förebild, Behovet av finansiering och stöd, Forskning om sociala företag, Sociala kooperativ som arbetsplats för trygghetsanställningar, Samordning mellan politikområden, myndigheter och intresseorganisationer, Ett nytt samarbetsorgan främjar socialt företagande samt Nationell handlingsplan för socialt företagande.

Ett tillkännagivande om särskilda insatser för att främja kvinnors kooperativa företagande föreslås i motion 2007/08:N225 (c). Motiveringen är identisk med den i en tidigare redovisad motion – 2007/08:N266 (s).

Coompanion, tidigare lokal kooperativ utveckling (LKU), har inga möjligheter att ge ekonomiskt stöd, konstateras det i motion 2007/08:N247 (c). Mot denna bakgrund föreslår motionären att Coompanion ska få ett tydligt uppdrag att vara rådgivare till den sociala ekonomins företagande och med det de ekonomiska resurser som krävs och att det ska utredas om Coompanion kan få samma möjligheter som Almi att besluta om och erbjuda lån vid start av nya företag inom den sociala ekonomin. Samma motionär föreslår i en annan motion – 2007/08:N248 (c) – ett tillkännagivande om att Nutek ska ges i uppdrag att ansvara för ett nationellt program för att stimulera utvecklingen av socialt företagande. Programmet

ska inkludera utveckling av tvärsektoriell samverkan kring de sociala företagen, kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte, information och rådgivning till sociala företag, projektfinansiering och annan kapitalförsörjning samt forskning och annan kunskapsgenerering. Även Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan bör delta i programmet.

Möjligheten att mer direkt stödja de sociala arbetskooperativen från statligt håll bör ses över och stödet bör knytas till omfattningen av verksamheten och det sociala innehållet, anförs det i motion 2007/08:So383 (v). Vidare begärs ett tillkännagivande om att det bör byggas en struktur som kan förse sociala arbetskooperativ med riskkapital med rimliga villkor inom ramen för t.ex. Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag AB SBAB.

I motion 2007/08:N323 (mp) begärs ett tillkännagivande om sociala och kooperativa företag. Motionärerna anser att den sociala ekonomin, där kooperativ och andra sociala företag ingår, bör stödjas och att stödet till den sociala ekonomin som sker genom Nutek bör höjas från 35 till 65 miljoner kronor årligen och kunna gå både till Coompanion och till annan stödstruktur.

Vissa kompletterande uppgifter

Begreppen social ekonomi och socialt företagande

I de här aktuella motionerna används olika begrepp för de verksamheter som avses – social ekonomi, socialt företagande och kooperativt företagande. Utskottet har funnit det befogat att något reda ut dessa begrepp.

I utredningsbetänkandet Från socialbidrag till arbete (SOU 2007:2) behandlas begreppen social ekonomi och socialt företagande (kap. 9, s. 219). Där sägs bl.a. att begreppet social ekonomi kom till Sverige i samband med EU-medlemskapet år 1995 och att det har sitt ursprung i det franska begreppet *économie sociale* och anknyter till det engelska begreppet *non-profit*. I Sverige inräknas vanligtvis föreningslivet, den ideella sektorn och folkrörelserna i det som kallas den sociala ekonomin.

En arbetsgrupp inom dåvarande Inrikesdepartementet fick år 1997 i uppdrag att ta fram en svensk definition av begreppet **social ekonomi**. Utifrån detta arbete angavs i en publikation (Social ekonomi [2001] En skrift om Regeringskansliets arbete med ett nytt begrepp, s. 10) följande definition:

Med social ekonomi avses organiserade verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft.

I och med att social ekonomi kom att knytas till folkrörelsetraditionen hamnade frågan inom Regeringskansliet inledningsvis under Kulturdepartementet, men fördes senare över till Näringsdepartementet. Inom EU framhålls den sociala ekonomin som en sektor med stor tillväxtpotential, och begrep-

pet blev officiellt erkänt inom EU år 1989. Genom EU:s strukturfondsprogram, i första hand Equal och Växtkraft Mål 3, har det sociala företagandet och det sociala entreprenörskapet utvecklats inom arbetsmarknadsområdet.

När det gäller begreppet **socialt företagande** sägs i det nämnda utredningsbetänkandet att någon direkt definition av vad detta är inte har presenterats i Sverige. Det tycks dock, enligt utredningen, finnas en samsyn kring vissa uppfattningar. En grundläggande princip är att det är människorna som står i centrum och att det finns ett tydligt självbestämmandeperspektiv (empowerment) i det sociala företagandet. I sociala företag deltar eller arbetar personer som på olika sätt behöver samhällets stöd och som genom sin delaktighet i företaget får möjligheter att förbättra sin livssituation och återta makten över sina egna liv. Sådana företag bedöms även kunna skapa nya arbetstillfällen, eftersom de behov som tillfredsställs varken tillgodoses av marknaden eller den offentliga sektorn. På så sätt kan nya grupper integreras på arbetsmarknaden.

De sociala företagen organiseras, enligt utredningen, oftast som ekonomiska eller ideella föreningar, men även aktiebolag och stiftelser förekommer. De verkar både på den privata och den offentliga marknaden genom att sälja produkter och tjänster till privatpersoner, företag och offentlig sektor. De har en affärsidé, de marknadsför och tjänar pengar på sin produktion av varor och tjänster, betalar skatt och arbetsgivaravgifter för sina anställda. Det som dock skiljer sociala företag från andra företag är att de har som mål att tillgodose det samhälleliga behovet av att integrera människor på arbetsmarknaden samtidigt som de driver en affärsverksamhet, och att verksamheten i olika grad är finansierad med offentliga medel. (Denna beskrivning har utredningen hämtat från en skrift från Nutek [2005], Socialt företagande – en väg till arbetsmarknaden.)

Ett europeiskt forskningsnätverk (EMES European Research Network) har gjort empiriska studier av det sociala företagandet i flertalet EU-länder. En klassificering av de sociala företagen har gjorts i följande fyra kategorier:

- Övergångsföretag: erbjuder arbetsträning, rehabilitering och utbildning, varefter de berörda personerna går vidare till andra företag.
- Företag som skapar permanenta arbeten: erbjuder arbeten som finansieras genom försäljning av tjänster och varor till marknaden.
- Permanent subventionerade företag: erbjuder arbetsplatser för svårt funktionshindrade.
- Företag som arbetar med personer som har haft stora sociala problem: erbjuder rehabilitering och arbetsplatser till bl.a. före detta missbrukare och kriminellt belastade.

Enligt ett Nutekprojekt, som utredningen refererar till, finns det ca 170 sociala företag, fördelade över hela landet, och ca 4 500 personer uppskattas arbeta i dessa företag.

I en rapport från Arbetslivsinstitutet (Laurelli, E. 2002, Rapport från Arbetslivsinstitutet, Sociala arbetskooperativ) görs en inventering av olika verksamheter inom **sociala arbetskooperativ**. I rapporten definieras sociala arbetskooperativ på följande sätt:

– Sociala arbetskooperativ är fristående sammanslutningar av personer som samverkar för att lösa behovet av arbete och social gemenskap genom ett samägt och demokratiskt företag och där vinstmotivet är underordnat syftet att utveckla och göra bruk för vars och ens arbetsförmåga och medbestämmande i företagets angelägenheter.

– Personer som befinner sig utanför den ordinarie arbetsmarknaden på grund av funktionshinder eller andra skäl är den dominerande medlemsgruppen.

– De sociala arbetskooperativen bedriver affärsverksamhet med varu- och tjänsteproduktion för försäljning, och de har alltid en relation till offentlig sektor genom olika typer av stöd, bidrag, försäljning av platser eller tjänster.

Avslutningsvis kan noteras att det inte är ett företags associationsrättsliga ställning som avgör om det ska klassificeras som ett socialt företag. Ett socialt företag kan förekomma i de olika former som ett företag kan bedrivas i – aktiebolag, ekonomisk förening, kommanditbolag, handelsbolag och enskild firma – men ska ha som mål att tillgodose något samhälleligt behov.

Tvärsektoriellt program

Regeringen gav i november 2007 Nutek i uppdrag att i samråd med dåvarande Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), Försäkringskassan och Socialstyrelsen utarbeta ett tvärsektoriellt program med förslag på insatser som stimulerar till att fler sociala företag startar och växer. Av programmet ska framgå vilka hinder som finns för kvinnor och män att delta i arbetslivet genom arbete i sociala företag samt vad som bör göras för att undanröja dessa hinder. Arbetet med uppdraget ska utgå från befintlig kunskap om socialt företagande.

Målet med programmet är att skapa förutsättningar för att fler sociala företag ska kunna startas och växa, vilket ger möjlighet för att fler personer ska få arbete i sociala företag och därmed bli delaktiga i arbetslivet och få ökade möjligheter att försörja sig själva på den reguljära arbetsmarknaden. Programmet ska även bidra till att skapa nya arbetstillfällen, ökad integration på arbetsmarknaden, ökat arbetskraftsutbud och ökad ekonomisk tillväxt. Programmet ska vara handlingsinriktat och redovisa hur sociala företag kan bidra till att bryta utanförskapet och på vilket sätt de kan vara effektiva med att åstadkomma resultat som skiljer sig från de tjänster som utförs av andra aktörer som arbetar med rehabilitering och arbetsträning. I programmet ska också redovisas vilken samhällsekonomisk nytta förekomsten av sociala företag medför.

Förslaget till program ska definiera och avgränsa socialt företagande och baseras på denna definition. Om det finns skäl ska programmet innehålla förslag om hur socialt företagande närmare ska regleras. Programmet ska redovisa inom vilka branscher de sociala företagen finns och vilka ersättningar från olika trygghetssystem som de personer som arbetar i sociala företag för närvarande kan få del av. Programmet ska utgå från ett oförändrat regelverk för de offentliga trygghetssystemen men ska – om det finns skäl – lämna förslag till förändringar av regler inom andra områden. Programmet ska innehålla förslag till åtgärder för ökad kunskapsspridning och ökat erfarenhetsutbyte om socialt företagande till myndigheter och andra berörda aktörer. Programmet ska också lämna förslag till insatser för information och rådgivning för dem som vill starta sociala företag. En kartläggning ska även göras av olika finansieringsmöjligheter, och en redovisning av eventuella hinder för att ta del av dessa ska redovisas.

Former och storlek på det samhällsstöd, inklusive EU-bidrag, som för närvarande ges till sociala företag ska redovisas. Förslaget ska vidare belysa om stöden till sociala företag snedvrider konkurrensen med andra företag och de möjligheter till stöd som medges inom ramen för EG:s statsstödsregler. Förslaget ska även bedöma de sociala företagens möjligheter att delta i offentliga upphandlingar. Omfattningen av och insatser för att starta sociala företag i andra länder ska också redovisas, och det ska bedömas om det finns erfarenheter från andra länder som kan användas i Sverige. I förslaget ska eventuella skillnader i förutsättningar för kvinnor och män att arbeta i sociala företag uppmärksammas, och programmet ska beakta jämställdhetsperspektivet inom det sociala företagandet.

Om förslaget innebär ökade kostnader eller intäktsminskningar för staten eller kommunerna ska Nutek föreslå hur dessa ska finansieras, och ekonomiska konsekvenser för staten och kommunsektorn ska särredovisas. För uppdragets genomförande ska samråd också ske med Sveriges Kommuner och Landsting, Samhall AB, finansiella samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet och med arbetsgruppen Dialogen om relationerna mellan staten och ideella sektorn och andra berörda aktörer.

Förslaget ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 maj 2008.

Riksdagsbeslut

Riksdagen beslöt i januari 2008, vid behandlingen av regeringens skrivelse 2007/08:23 om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 – uppföljningsrapport 2007, att göra ett tillkännagivande till regeringen om att insatser för sociala företag med bäring på Lissabonstrategin bör ges större utrymme i det nya svenska handlingsprogram som kommer att arbetas fram under år 2008 (bet. 2007/08:NU5). Utskottet instämde i det som hade aktualiserats i en motion (mp) om att det finns ett värde i att lära av andra länders erfarenheter på området social ekonomi. Samtidigt konstaterade utskottet att regeringen nyligen

hade lämnat det tidigare nämnda uppdraget till Nutek. Utskottet förutsatte att de för Lissabonprocessen relevanta åtgärder som regeringen har för avsikt att genomföra på detta område redovisas i kommande svenska handlingsprogram.

Kreditgarantiföreningar

Motionerna

Införande av ett system för statliga kreditgarantiföreningar bör utredas och övervägas, föreslås det i tre motioner.

I motion 2007/08:N281 (m) begärs ett tillkännagivande om kreditgarantier, med innebörd att regeringen bör överväga förbättrade kreditmöjligheter för företag verksamma i tillväxtsvaga regioner. Motionären erinrar om att den senaste regionalpolitiska utredningen uppmärksammade att företag utanför tillväxtregionerna upplever ett stort problem med kapitalförsörjning och att regeringen föreslogs låta utreda och lämna ett förslag till kreditgarantier.

Även i två andra motioner från allmänna motionstiderna 2006 och 2007 – 2006/07:N261 (v) och 2007/08:N203 (v) – begärs tillkännagivanden om kreditgarantiföreningar. Motiveringarna är identiska. De särskilda bidrag eller projektstöd som lämnas via Nutek för information om start och utveckling av lokala och regionala kreditgarantiföreningar har varit betydelsefulla, anser motionärerna. De bedömer dock att möjligheten till återförsäkring av kreditgarantiföreningarnas kapitalbas behöver ses över, liksom möjligheten att disponera strukturfondsmedel. Dessa frågor, men också förutsättningarna för ett statligt kreditgarantisystem, bör utredas, anføres det.

Vissa kompletterande uppgifter

I uppdraget för Utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag (se tidigare avsnitt) ingår att utreda ett statligt garantisystem. I direktiven erinras om att regeringen – i syfte att stimulera tillgången på privat kapital – har föreslagit att förmögenhetsskatten ska tas bort. För att förbättra möjligheterna att få krediter avser regeringen att förstärka företagsinteckningarnas förmånsrätt, vilket kommer att möjliggöra ökad långivning och bättre villkor. Utredaren ska analysera om ytterligare åtgärder för att förbättra tillgången på privat kapital är motiverade. Utredaren ska därvid utreda möjligheterna att skapa ett statligt garantisystem.

Överlåtelse av företag – generationsskiften

Motionen

Frågan om hur övertagandet av etablerade, små företag kan underlättas bör ses över, anförs det i motion 2007/08:N398 (m). Inom de närmaste åren kommer flera företagare att gå i pension, samtidigt som det finns en stor grupp yngre personer som vill etablera sig som företagare men som inte har tillräckligt kapital, säger motionären. Hon pekar på olika åtgärder för att underlätta övertagande av små företag, t.ex. ändrad skattelagstiftning, nystartslån och överlåtelselån.

Vissa kompletterande uppgifter

Nutek fick i december 2004 i uppdrag av den dåvarande regeringen att utforma och genomföra ett nationellt program för att underlätta ägarskiften i små företag. Programmet, som genomfördes under åren 2005–2007, skedde i samverkan med Almi och organisationerna Företagarna och Svenskt Näringsliv. Programmet slutredovisades i rapporten Ägarskifte.

Småföretagares trygghetssystem

Motionen

Regeringen bör skyndsamt presentera åtgärder för att stärka småföretagarnas trygghet, anförs det i motion 2007/08:N2 (s). Av stor vikt för alla som vill ta steget från anställning till eget företagande är trygghet vid sjukdom och föräldraskap, anser motionärerna. Deras mål är att småföretagare i så stor utsträckning som möjligt ska omfattas av likvärdig trygghet som anställda vid t.ex. sjukdom och föräldraskap. Motionärerna erinrar om att den tidigare, socialdemokratiska regeringen påbörjade en översyn av trygghetssystemen för småföretagare, vilken dock avbröts av den nuvarande regeringen utan att några förslag presenterats.

Vissa kompletterande uppgifter

Den tidigare, socialdemokratiska regeringen bemyndigade i mars 2006 dåvarande näringsminister Thomas Östros att tillkalla en särskild utredare rörande trygghetssystemen för företagare. Enligt direktiven (dir. 2006:37) fick den särskilde utredaren, biträdd av en referensgrupp med företrädare för riksdagspartierna, i uppdrag att se över företagarnas försäkringsvillkor i trygghetssystemen och lämna förslag till hur regelverket kan göras tydligare och bättre. För den som vill starta företag ska regelverket underlätta övergången från anställning till företagande, sades det. En utgångspunkt

för utredningen är att det ska skapas en ökad balans i villkoren för och behandlingen av företagare och anställda i trygghetssystemen. Uppdraget skulle redovisas senast den 31 mars 2007.

Den nuvarande regeringen beslöt i december 2006 om tilläggsdirektiv (dir. 2006:129), enligt vilka utredaren i samband med det tidigare givna uppdraget ska kartlägga hur mycket företagarna betalar in till trygghetssystemen i förhållande till den ersättning som betalas ut. Vidare skulle utredaren – mot bakgrund av kritik som framför allt riktats mot reglerna för beräkning av ersättning vid arbetslöshet – senast den 15 januari 2007 redovisa konsekvenserna av hur en företagares dagsförtjänst i arbetslöshetsförsäkringen beräknas. Utredaren skulle också, senast vid den nyssnämnda tidpunkten, pröva möjligheterna att anpassa beräkningen av normalarbets-tid och dagpenning till att företagaren inte kunnat arbeta på grund av hinder som anges i arbetslöshetsförsäkringen. En kartläggning av hur mycket företagarna betalar in till trygghetssystemen i förhållande till den ersättning som betalas ut ska göras. Utredaren skulle enligt tilläggsdirektiven redovisa ursprungsuppdraget samt kartläggningen av företagarnas kostnader för trygghetssystemen senast den 31 maj 2007. Tilläggsuppdraget skulle redovisas senast den 15 januari 2007.

Genom regeringsbeslut i november 2007 gavs utredningen ytterligare tilläggsdirektiv. Enligt dessa (dir. 2007:156) ska utredaren, utöver sitt nyssnämnda uppdrag, lämna förslag på hur sjukförsäkringen för företagare bättre kan anpassas till företagarnas behov av och möjlighet att bli täckta av försäkringen. Utredaren ska lämna förslag om en sjukförsäkring som ryms inom den allmänna sjukförsäkringen och som innebär att företagarna ska kunna omfattas av olika avgifts- och ersättningsnivåer. Det ska finnas en tydlig koppling mellan den avgift som betalas in och den ersättning som erhålls inom sjukförsäkringen. Förslaget ska syfta till en ändamålsenlig sjukförsäkring för företagare men får inte leda till orimliga skillnader i villkoren för företagare och anställda. Utredaren ska ta hänsyn till att det även i en framtida försäkringslösning bör finnas ett inkomsttak. Utredaren ska också analysera och vid behov föreslå de förändringar som anses nödvändiga inom det nuvarande regelsystemet. Bakgrunden är att företagare har svårt att tillgodogöra sig det skydd som försäkringen erbjuder. Utredaren ska redovisa hela sitt uppdrag senast den 29 augusti 2008.

Näringsminister Maud Olofsson utsåg också – i samband med beslutet om de nya tilläggsdirektiven – en ny särskild utredare, juristen Alf Eckerhall.

Olika interpellationer och frågor om trygghetssystemen för företagare har i riksdagen ställts till näringsminister Maud Olofsson. Eftersom detta har skett före det nyssnämnda regeringsbeslutet i november 2007 redovisas svaren inte här.

Efter regeringsbeslutet inlämnades den 28 november 2007 en granskningsanmälan till konstitutionsutskottet av Luciano Astudillo (s) avseende näringsminister Maud Olofssons hantering av utredare av trygghetssystem för företagare. Anmälan planeras bli behandlad av konstitutionsutskottet under våren 2008 i granskningsbetänkande 2007/08:KU20.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet vill inledningsvis understryka att det som behandlas i detta betänkande rör mer specifika företagsfrämjande insatser och inte generella åtgärder på det ekonomisk-politiska området för att åstadkomma ett gott företagsklimat. Utskottets ställningstagande redovisas i det följande under två rubriker som korresponderar med förslagen till riksdagsbeslut – Rådgivningsinsatser för företag och Företagsfrämjande insatser i övrigt.

Rådgivningsinsatser för företag

Utskottet har, som tidigare redovisats, som ett led i behandlingen av ärendet inbjudit olika aktörer på området för företagsfrämjande till utskottet för att få information om deras verksamheter. Det rör sig om Almi Företagspartner, Innovationsbron, Industrifonden, Norrlandsfonden, Industriella utvecklingscentrum, Coompanion, Nationellt resurscentrum för kvinnor, Jobs & Society Nyföretagarcentrum, Connect Sverige och riksorganisationen Famna. Myndigheterna Nutek och Vinnova har vid tidigare tillfällen informerat utskottet om sina verksamheter.

En slutsats som utskottet har dragit av dessa besök är att det finns ett stort antal aktörer som är verksamma med att tillhandahålla rådgivning och/eller finansiering till potentiella och existerande företag. De aktörer som utskottet har inhämtat information ifrån utgör dessutom, som tidigare sagts, ett urval bland aktörer som är verksamma inom området företagsfrämjande.

Utskottet kan konstatera – dock utan att ta ställning till om detta i sig är bra eller dåligt – att det förekommer överlappningar mellan de verksamheter som olika aktörer bedriver. Likaså noterar utskottet att det finns aktörer som ägnar sig åt endast rådgivning, medan andra ägnar sig åt både rådgivning och finansiering. Inte heller i denna fråga har utskottet någon bestämd, förutfattad mening om detta är bra eller dåligt. Det kan finnas fördelar med att ett företag eller en person som avser att starta ett företag har olika aktörer att vända sig till. Å ena sidan kan konkurrens innebära effektivitet. Å andra sidan kan det finnas fördelar i renodling och överblickbarhet – för både företagen och staten. Det kan också vara så att regionala skillnader i verksamhetsförutsättningar medför att olika modeller för företagsfrämjande är lämpliga i olika delar av landet.

Som redovisats har regeringen nyligen beslutat att tillsätta en utredning om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag. En analys ska göras av hur nuvarande insatser samverkar och i vilken mån de överlappar. Förslag ska lämnas om hur insatserna ska kunna bli mer effektiva och överskådliga. De insatser som föreslås ska utformas så att risken för snedvridande konkurrensförhållanden och för undanträngningseffekter minimeras. Utskottet tycker att det är positivt att denna utredning tillsätts. Samtidigt är det så att utredningens uppdrag omfattar endast *finansieringsinsatser* och sålunda inte *rådgivningsinsatser*. Mot bakgrund av den information som utskottet inhämtat från de olika aktörerna i samband med beredningen av detta ärende finner utskottet anledning att förorda att även rådgivningsinsatserna för företaget bör bli föremål för utredning.

I framställningen från Riksrevisionens styrelse rörande Almi Företagspartner och i den granskningsrapport som ligger till grund för denna tas bl.a. frågan upp om den rådgivningsverksamhet som Almi bedriver och huruvida den är marknadskompletterande. Sedan Almi bildades år 1994 har det skett stora förändringar när det gäller kapitalmarknaden och den privata konsultmarknaden. Dessutom har Sverige blivit medlem i EU. Någon mer organiserad översyn av Almis verksamhet har inte gjorts sedan bolaget bildades. Mycket av det som Riksrevisionen tar upp anser utskottet behöver ses över och övervägas. Det gäller t.ex. omfattningen av rådgivningsverksamheten och risken för undanträngningseffekter i förhållande till privata rådgivare.

Ett generellt förhållande som utskottet vill uppmärksamma när det gäller Almi är den speciella konstruktionen med staten som ägare till 51 % i dotterbolagen, medan resterande 49 % ägs av landsting, regionala självstyrelseorgan eller kommunala samverkansorgan. Denna ägarform innebär nästan per automatik att det blir skillnader mellan olika dotterbolags verksamhet beroende på de förutsättningar som gäller i den aktuella regionen. Sådana skillnader kan t.o.m. ses som något positivt, i den meningen att dotterbolagen bör ha en god förankring i det regionala näringslivet.

Sammantaget anser utskottet att det bör ske en utvärdering och översyn av rådgivningsinsatser för företag och att riksdagen genom ett tillkännagivande bör anmoda regeringen att tillse att en sådan genomförs. Bland frågeställningar som bör ingå i den begärda utvärderingen och översynen vill utskottet nämna följande:

- Är det bra att en aktör lämnar både rådgivning och finansiering eller är det bättre med renodlade roller?
- Förekommer det överlappningar mellan olika aktörers verksamheter och, om så är fallet, är detta en effektiv ordning?
- Finns det luckor i de rådgivningsinsatser som tillhandahålls vad avser typ av företag eller verksamheter?
- Vilka målgrupper är relevanta?
- Hur bör regionala skillnader påverka rådgivning till företagare?

– Vad är statens uppgift när det gäller rådgivning, dvs. ska staten vara aktör eller enbart bidra med finansiering eller göra båda delarna?

– Hur kommer den verksamhet som de nyligen beslutade nystartskontoren ska bedriva att förhålla sig till existerande statliga och privata aktörer, dvs. kommer överlappning att uppstå?

Företagsfrämjande insatser i övrigt

Inledning

Riksdagen beslöt i december 2007 om ett nytt mål för näringspolitiken (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24, bet. 2007/08:NU1). Målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

En av regeringens viktigaste prioriteringar är att bryta det utanförskap som präglat alltför många människors liv i Sverige under alltför lång tid. Det privata företagandet är centralt för samhällets utveckling, och företagen – såväl stora som små – är viktiga för tillväxten, sysselsättningen och välfärden. Västståndet och möjligheterna att få fler människor i arbete bygger på att fler entreprenörer kan och vill driva företag och engagera sig som arbetsgivare. För att fler människor ska komma i arbete och bort från utanförskap måste fler företag vilja anställa. Detta kan bara ske genom att fler företag vill växa, att fler väljer att starta företag och att fler väljer att investera i Sverige. Därför måste det vara enkelt att anställa och bli mer attraktivt att starta och driva företag. Regelverk som bromsar investeringar och företagande måste förenklas så att det blir både enklare och mer lönsamt att driva företag.

Att återupprätta den arbetslinje som förr kännetecknade Sverige är att bygga en stabil grund för trygghetssystemen. Full sysselsättning är samtidigt det främsta medlet mot växande klyftor och orättvisor i samhället. Ett bra entreprenörs- och företagsklimat är avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig i en allt öppnare världsekonomi. En positiv och öppen attityd till företagare och företagsamhet är en förutsättning för ett ökat nyföretagande. Fler företag och jobb kräver ett dynamiskt näringsliv och fler innovationer. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter och nya produkter och tjänster skapas bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i hela landet.

Allmänt om företagsfrämjande insatser

Utskottet övergår så till att kommentera och ta ställning till de förslag och synpunkter som framförts i framställningen och redogörelsen från Riksrevisionens styrelse och i de aktuella motionerna.

När det gäller framställningen rörande Almi och den granskningsrapport som ligger till grund för denna delar utskottet många av de synpunkter som framförs. Detta var också regeringens bedömning i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr 24), där det sades att regeringen

till stor del instämmer i Riksrevisionens kritik. Mycket av det som Riksrevisionen tar upp anser utskottet behöver ses över och övervägas. Det gäller t.ex. låneutbudet och vissa dotterbolags engagemang i riskkapitalbolag, utformningen av det ekonomiska målet för verksamheten, förhållandet till Norrlandsfonden och användningen av det statliga anslaget.

Den av regeringen beslutade utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag ska, enligt sina direktiv, göra en analys av hur nuvarande insatser samverkar och i vilken mån de överlappar. Förslag ska lämnas om hur insatserna ska kunna bli mer effektiva och överskådliga. De insatser som föreslås ska utformas så att risken för snedvridande konkurrensförhållanden och för undanträngningseffekter minimeras.

Det finns, som redovisats, ett flertal motioner som tar upp synpunkter på hur kapitalförsörjningen för små och medelstora företag ska ökas mer generellt och speciellt för företag i tidiga skeden av sin utveckling. När det gäller dessa synpunkter vill utskottet hänvisa till den nämnda utredningen om statliga finansieringsinsatser.

Utskottet vill vidare erinra om den utredning om en översyn av kraven för att få F-skattsedel som regeringen har tillsatt och som ska redovisas senast den 1 juni 2008. Regeringen har även aviserat att en utredning om införande av skatteincitament för investeringar ska tillsättas.

När det gäller frågan om att främja företag i tidiga skeden vill utskottet påminna om att Innovationsbron har getts i uppdrag att genomföra en förstudie som gäller bildande av bolag som ska syssla med licensiering och patentfrågor vid universitet och högskolor samt att göra en kartläggning av mötesplatser för företag och forskare. Uppdragen ska redovisas under våren 2008. Utskottet noterar också i detta sammanhang att regeringen har aviserat att en forsknings- och innovationsproposition ska avlämnas under hösten 2008.

Det kan samtidigt påpekas att Sverige har placerats högst i en nyligen publicerad årlig ranking av innovationskapaciteten för EU-länder och länder som Japan och Förenta staterna (European Innovation Scoreboard). Jämförelsen baseras på ländernas förmåga att skapa förutsättningar för innovationer och hur väl dessa förutsättningar tas till vara. Enligt rapporten är Sverige bra på att bygga upp kunskap och skapa förutsättningar för innovationer. Sverige kan dock göra förbättringar när det gäller kommersialisering av forskning och innovationer, genom t.ex. satsning på åtgärder som stimulerar framväxt av fler patent, nya produkter och nya företag, sägs det.

I sammanhanget bör också erinras om det uppdrag som Nutek, via Socialstyrelsen, har fått gällande utveckling av en modell för bidragsgivning i syfte att stödja entreprenörskap inom hälso- och sjukvården samt omsorgen. Detta är en del i den satsning som regeringen gör för att stödja vårdpersonal som vill ta över driften av verksamhet som drivs i offentlig regi, s.k. avknopningsstöd.

Företagsfrämjande insatser för särskilda grupper

En annan fråga som aktualiseras i flera motioner gäller hur företagsfrämjande åtgärder ska utformas för att nå särskilda grupper – kvinnor, personer med utländsk bakgrund och unga samt hur sådana insatser ska följas upp. Denna fråga behandlas också i redogörelsen från Riksrevisionens styrelse och den bakomliggande granskningsrapporten. I rapporten tas frågan upp om en ökad andel kvinnor eller personer med utländsk bakgrund bland företagare ska ses som ett mål i sig eller om en sådan ökad andel ska ses som ett led i att uppnå ett överordnat mål om ökad tillväxt. Enligt utskottets mening behöver det inte vara någon motsättning mellan dessa båda synsätt. En ökad andel kvinnor respektive personer med utländsk bakgrund bland företagare är ett värde i sig utifrån att varje individ ska ges lika möjligheter att förverkliga sina företagsidéer. Samtidigt är ianspråktagande av en outnyttjad potential för företagande givetvis positivt för tillväxten och därmed för välbefindandet.

Riksdagen har, som tidigare redovisats, på förslag av regeringen avsatt särskilda medel för företagsfrämjande insatser för kvinnor, personer med utländsk bakgrund och unga. När det gäller den förstnämnda gruppen bedriver Nutek ett treårigt program för att främja kvinnors företagande. Vidare genomför Vinnova ett treårigt program för forskning om kvinnors företagande, och SCB har getts i uppdrag att skapa en databas om företag och företagare i ett könsperspektiv. Ett arbete med att utse ambassadörer för kvinnors företagande pågår också. När det gäller personer med utländsk bakgrund har nyligen startats ett arbete för att främja företagande hos denna kategori, ett arbete som ska bedrivas i dialog mellan Nutek och Näringsdepartementet. Slutligen har Nutek haft ett uppdrag att främja ungas företagande. Detta uppdrag ska slutredovisas senare under år 2008.

I redogörelsen från Riksrevisionens styrelse, liksom i några av de här aktuella motionerna, sägs att uppföljningen av vidtagna åtgärder för att främja kvinnors företagande och företagande bland personer med utländsk bakgrund inte är tillräcklig. Som regeringen redovisat i budgetpropositionen för år 2008 har regeringen dock i Nuteks regleringsbrev angett att Nutek för samtliga program ska redovisa hur olika insatser kommer olika målgrupper till del, särskilt kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Även i Almis ägardirektiv från april 2007 lyfts insatser för olika grupper fram. Regeringen avser vidare att utforma tydligare krav på berörda myndigheter avseende redovisning av hur deras insatser når olika grupper.

Social ekonomi och socialt företagande

Ett antal motioner innehåller förslag om att staten på olika sätt ska främja den sociala ekonomin och socialt företagande. Utskottet vill först framhålla att dessa båda begrepp bör hållas isär från begreppet kooperativt företagande. I ett tidigare avsnitt har utskottet klargjort innebörden av begreppen. Sammanfattningsvis kan sägas att företag inom den sociala ekonomin eller socialt företagande har som syfte att tillgodose något samhälle-

ligt ändamål eller behov. Verksamheterna har allmännytta som främsta drivkraft. Den associationsrättsliga ställningen för det berörda företaget kan dock variera. Efter detta klarläggande vill utskottet uttrycka sin positiva inställning till de verksamheter som går in under begreppen social ekonomi och socialt företagande.

Nutek har getts i uppdrag av regeringen att, tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialstyrelsen, utarbeta ett tvärsektorieellt program med förslag om insatser som stimulerar till att fler sociala företag startar och växer. Förslaget ska lämnas till Näringsdepartementet senast den 15 maj 2008.

Övriga frågor

Införande av ett statligt garantisystem efterfrågas i tre motioner. I uppdraget för den nyligen beslutade utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag ingår att utreda möjligheterna att skapa ett statligt garantisystem.

I en motion tas upp frågan om hur övertagande av småföretag kan underlättas, med utgångspunkt i hur åldersstrukturen bland småföretagare ser ut. Här har Nutek haft ett uppdrag som har redovisats. En rad utredningar och översyner som ska underlätta företagande, kapitaltillgång, rådgivning, m.m. pågår eller ska genomföras. Något behov av ytterligare särskilda åtgärder från statsmakternas sida i den här aktuella frågan kan utskottet inte se för närvarande.

Avslutningsvis tar utskottet upp frågan om trygghetssystemen för småföretagare, som aktualiserats i en motion. Utskottet anser att det är bra att frågan om hur det ska kunna skapas en ökad balans i villkoren för företagare och anställda i trygghetssystemen blir föremål för utredning. Det är viktigt att på olika sätt underlätta för dem som vill starta företag eller som vill ta steget från anställning till eget företag. Utskottet ser fram mot det förslag som den särskilde utredaren ska lämna senast den 29 augusti 2008.

Sammanfattning av utskottets ställningstagande

Sammantaget avstyrker utskottet med det som här har anförts Riksrevisionens styrelses framställning och samtliga motioner i berörda delar. Riksrevisionens styrelses redogörelse bör läggas till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Företagsfrämjande insatser i övrigt, punkt 2 (s)

av Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Berit Högman (s) och Karin Åström (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:N2 yrkandena 1–3, 2007/08:N346 yrkandena 3, 4 och 6, 2007/08:N367 yrkandena 1 och 4 samt 2007/08:A400 yrkandena 8, 14 och 39, avslår framställning 2007/08:RRS9 och motionerna 2006/07:N261, 2006/07:N294 yrkande 10, 2007/08:Sk361 yrkande 2, 2007/08:So383 yrkandena 3 och 4, 2007/08:Ub222 yrkandena 4, 5 och 7, 2007/08:N203, 2007/08:N225, 2007/08:N233, 2007/08:N237, 2007/08:N239, 2007/08:N247 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N248 yrkande 1, 2007/08:N250, 2007/08:N252, 2007/08:N253, 2007/08:N254, 2007/08:N256, 2007/08:N265, 2007/08:N266, 2007/08:N268, 2007/08:N270, 2007/08:N271, 2007/08:N274, 2007/08:N275, 2007/08:N281, 2007/08:N287 yrkande 1, 2007/08:N294, 2007/08:N300, 2007/08:N307 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N314, 2007/08:N321, 2007/08:N323 yrkandena 8, 11 och 12, 2007/08:N326, 2007/08:N329, 2007/08:N355 yrkande 7, 2007/08:N357, 2007/08:N367 yrkandena 2, 3 och 6, 2007/08:N380, 2007/08:N395, 2007/08:N396 och 2007/08:N398 samt lägger redogörelse 2007/08:RRS7 till handlingarna.

Ställningstagande

Inledning

Socialdemokraternas syn på inriktningen av näringspolitiken redovisades i december 2007 i en reservation till utskottets betänkande om utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2007/08:NU1 s. 36). Där riktades kritik mot det nya mål för näringspolitiken som regeringen hade föreslagit i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24) och som innebär att regeringen kraftigt försämrar Sveriges konkurrenskraft. Den aktiva näringspolitiken trappas ned, och regeringen sätter sin tilltro till att massiva skattesänkningar för de ekonomiskt bäst ställda ska uppväga bristerna.

Detta är en mycket olycklig strategi, och regeringen tycks helt ha missat dynamiken i vad samhälle, fackföreningar och näringsliv tillsammans kan åstadkomma.

Den politik som vi förordar präglas av en helhetssyn – en armkrok mellan samhälle och näringsliv. Sverige behöver inte ökade klyftor mellan människor. Vi avvisar regeringens minskade satsningar på företag och de föreslagna försämringarna av trygghetssystemen. Den tillväxt som skett med en allt lägre arbetslöshet i Sverige sedan våren 2006 är ett tydligt bevis för att trygghet och rättvisa inte hämmar utvecklingen utan främjar den. Det är kombinationen av trygghet och utveckling, för såväl anställda som entreprenörer, som kan göra Sverige modernt och konkurrenskraftigt.

Vi ser därför med stor oro på den politik som regeringen bedriver, och vi vill i stället utveckla den aktiva näringspolitiken och stärka svenska företags konkurrenskraft. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte med dumpade löner och ökade klyftor. Sverige ska vara ett av världens mest konkurrenskraftiga länder. För att uppnå detta bör en politik för frihandel, öppenhet och konkurrens förenas med breda satsningar på kunskap, entreprenörskap och trygghet för alla. Det är oroande att regeringen ersätter offensiva satsningar på kunskap med subventioner till låglönejobb och sämre omställningstrygghet.

Allmänt om företagsfrämjande insatser

Vi övergår så till att kommentera och ta ställning till de förslag och synpunkter som framförts i framställningen och redogörelsen från Riksrevisionens styrelse och i de aktuella motionerna.

När det gäller den övergripande frågan om tillgången på riskkapital anser vi – i likhet med vad som anförs i motionerna 2007/08:N346 (s) och 2007/08:A400 (s) – att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om att tillgången på riskkapital bör öka. För att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft bör tillgången på riskkapital stärkas, framför allt vad gäller miljötekniksektorn. Ett sätt att åstadkomma detta är att den sjätte AP-fonden startar en ny riskkapitalfond för klimatsektorn. Ett annat är att regeringen utreder möjligheten att låta Vattenfall avsätta vinstmedel i en särskild energiomställningsfond och undersöker om ett nytt statligt bolag för investeringar i miljöteknik kan bildas, i enlighet med ett förslag som Energimyndigheten lagt fram.

Beträffande Riksrevisionens styrelses framställning om Almi och den granskningsrapport som ligger till grund för denna finns det flera synpunkter som är värda att ta fasta på och som kan behöva ses över och övervägas. Den av regeringen beslutade utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag ska, enligt sina direktiv, bl.a. göra en översyn av Almis finansieringsverksamhet. En fråga som tagits upp i tre motioner och som också ingår i de nämnda utredningsdi-

rektiven rör möjligheterna att skapa ett statligt garantisystem. Vi ser positivt på att denna möjlighet utreds. Något speciellt tillkännagivande anser vi dock inte erfordras i denna fråga.

Företagsfrämjande insatser för särskilda grupper

En annan fråga som tas upp i de här aktuella motionerna rör åtgärder för att främja kvinnors företagande och företagande bland personer med utländsk bakgrund. Vi anser – i likhet med vad som anförs i motionerna 2007/08:N2 (s) och 2007/08:N346 (s) – att riksdagen bör göra ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för att kvinnor och personer med utländsk bakgrund i större utsträckning inkluderas i de allmänna företagsfrämjande insatserna och att regeringen löpande ska följa upp i vilken mån statens samlade företagsfrämjande åtgärder kommer kvinnor och personer med utländsk bakgrund till del. I motion 2007/08:A400 (s) begärs – med likartad motivering som i de nämnda motionerna – ett tillkännagivande om att kvinnors företagande bör främjas, vilket vi också anser att riksdagen bör bifalla.

Riksrevisionen har, som redovisats, i en rapport granskat vilket genomslag riksdagens prioritering av kvinnor och personer med utländsk bakgrund har fått i statens företagsfrämjande insatser. Slutsatserna av denna granskning har av Riksrevisionens styrelse överlämnats till riksdagen i form av en redogörelse. Enligt granskningen nås de aktuella grupperna i förhållandevis liten utsträckning av de allmänt företagsfrämjande insatserna. De stöd som är särskilt inriktade på de prioriterade grupperna anses av Riksrevisionen ha begränsad betydelse, även om de haft ett värde för dem som deltagit. Riksrevisionen ifrågasätter också verkan av regeringens tidsbegränsade satsning på kvinnors företagande. Den tidsbegränsade satsningen är förhållandevis liten i förhållande till de totala företagsfrämjande insatserna, och verksamheten riskerar att upphöra i samband med att de öronmärkta pengarna tar slut, vilket också Riksrevisionen betonar. Dessutom sker satsningen på kvinnors företagande samtidigt som regeringen kraftigt skär ned anslagen för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Detta innebär bl.a. kraftiga besparingar på starta-eget-bidraget, som i mycket stor utsträckning gynnat kvinnor och personer med utländsk bakgrund. I samband med beslutet om 2007 års statsbudget avskaffades dessutom arbetsgivaravgiftsned sättningen till soloföretagare som anställer sin första medarbetare, och arbetsgivaravgiften för de minsta företagen höjdes kraftigt – något som ytterligare försämrade förutsättningarna för fler och växande företag.

Ett starkt näringsliv är en förutsättning för att skapa tillväxt och sysselsättning. Förutsättningarna för små och stora företag skiljer sig dock åt, och det finns anledning att särskilt stödja de små företagens utveckling. Den helt övervägande delen av företagen är nämligen relativt små, och de spelar en allt större roll för tillväxt och sysselsättning. Huvuddelen av alla företag har färre än 50 anställda, och dessa företag svarar för 40 % av

förädlingsvärdet, 30 % av omsättningen och 42 % av näringslivets nettoinvesteringar. Närmare en miljon arbetstagare arbetar i småföretag, vilket motsvarar 41 % av det totala antalet anställda inom det privata näringslivet. Det är därmed tydligt att småföretagens villkor spelar en avgörande roll för utvecklingen av svenskt näringsliv. Därför är det mycket positivt att det under år 2006 startades över 44 000 nya företag i Sverige, vilket var den högsta siffran på drygt 20 år. Det är också glädjande att alltfler företag överlever de första tre åren och att antalet konkurser har halverats under de senaste tio åren. Det minilån utan medfinansieringskrav som den socialdemokratiska regeringen via Almi införde har visat sig vara ett mycket efterfrågat alternativ, särskilt bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund.

Vi anser alltså att riksdagen bör anmoda regeringen att genomföra en särskild satsning på kvinnors företagande men att denna måste kompletteras med ett brett grepp på statens samtliga företagsfrämjande åtgärder. Detta är en förutsättning för att nå en ökad andel kvinnliga företagare. Motsvarande gäller för personer med utländsk bakgrund. Den socialdemokratiska regeringen tog initiativ till ett ökat samarbete mellan och ökade resurser till Almi och IFS. Regeringen har nu fattat beslut om en integrering av dessa verksamheter. Detta måste dock kompletteras med ett bredare grepp på statens samtliga företagsfrämjande åtgärder för att önskvärt resultat ska kunna nås.

För att ta vara på den potential till nya och växande företag som finns bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund krävs därför ett brett arbete för att garantera att alla behandlas lika och erbjuds likvärdigt stöd i samband med t.ex. start eller expansion av företag. Detta måste genomsyra alla berörda myndigheters arbete, och kvinnor och personer med utländsk bakgrund måste i större utsträckning inkluderas i de allmänna satsningarna för att en förbättring ska kunna åstadkommas. Detta måste också tydligt framgå i regeringens instruktioner till berörda statliga myndigheter och verk. Vidare måste de företagsfrämjande insatsernas verkan och fördelning mellan olika grupper följas upp kontinuerligt.

Social ekonomi och socialt företagande

Ytterligare ett område där vi anser att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen gäller social ekonomi och socialt företagande – detta i likhet med vad som anförs i motion 2007/08:A400 (s). Enligt vår mening är samverkan och gemenskap viktiga för att utveckla svenskt företagande. Genom samverkan och gemensamt ansvar ges förutsättningar för utveckling och entreprenörskap. Delar av det sociala företagandet kan också, med visst stöd från det offentliga, vara en möjlighet för människor som står långt från arbetslivet att få en ny chans.

Vi vill måna om mångfalden i företagandet och därför främja olika verksamheter inom den sociala ekonomin. Det bör vara lättare att starta och driva företag, oavsett om det görs i form av ett aktiebolag eller som ett

kooperativt företag. Det sociala företagandet bör, som anförs i motion 2007/08:N367 (s), ges samma tillgång till rådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag. Almi tillhandahåller stöd till företagare, genom rådgivning, kontaktförmedling och olika utvecklingsprogram och ger också mindre krediter till nya och små företag. Tyvärr råder det dock ofta brist på kunskap inom t.ex. Almi om vilka de sociala företagen är och vilka behov och förutsättningar de har. Denna kunskapsbrist kan utgöra ett hinder för att människor som ser socialt företagande som en möjlighet ska kunna utvecklas och delta i samhället. Riksdagen bör vidare, som sägs i den nämnda motionen, anmoda regeringen att utarbeta en nationell handlingsplan för det sociala företagandet. I detta arbete bör olika aktörer, såsom sociala företag, rådgivare, intresseorganisationer, Nutek och Rådet för europeiska socialfonden i Sverige – ESF-rådet, engageras.

Trygghetssystemen för småföretagare

Den sista delen som bör ingå i det tillkännagivande som vi anser att riksdagen bör göra rör frågan om trygghetssystemen för småföretagare. Av stor vikt för alla som vill ta steget från anställning till eget företagande är trygghet vid sjukdom och föräldraskap. Småföretagare och entreprenörer behöver, i likhet med anställda, trygghet för att kunna satsa framåt. För den som vill starta företag ska regelverket underlätta övergången från anställning till företagande. Vi anser att småföretagare och entreprenörer i så stor utsträckning som möjligt ska omfattas av motsvarande trygghet som anställda vid t.ex. sjukdom och föräldraskap.

Som redovisats påbörjade den tidigare socialdemokratiska regeringen en översyn av trygghetssystemen för småföretagare. Den nuvarande regeringen har emellertid hanterat frågan på ett exemplariskt sätt. Först beslöt regeringen i december 2006 om tilläggsdirektiv. Enligt dessa skulle utredningen redovisas i två etapper – i januari respektive maj 2007. Under våren 2007 entledigades den tidigare utredaren, utan att någon ny tillsattes. I slutet av november 2007 beslöt regeringen om ytterligare tilläggsdirektiv, samtidigt som en ny utredare presenterades.

Turerna kring denna tillsättning är hårresande och en anmälan avseende näringsminister Maud Olofssons hantering av utredare av trygghetssystem för företagare har lämnats in till konstitutionsutskottet av Luciano Astudillo (s). I anmälan redovisas att näringsminister Maud Olofsson vid en presskonferens den 21 november 2007 hade presenterat en ny utredare av trygghetssystem för företagare och att det i samband med detta hade getts en beskrivning av den förre utredarens bakgrund som gav en helt felaktig bild av honom. Han framställdes som en person utan kunskaper om eget företagande och som valarbetare åt den fackliga organisationen SEKO i valet 2006. Eftersom personen i fråga inte hade arbetat för SEKO och eftersom han hade drivit egna företag i åtta år var uppgifterna gravt vilseledande, påpekade anmälaren. Han framhöll att de motiv som näringsministern redovisade för att byta ut utredaren inte stämde. Senare under dagen

den 21 november 2007 informerade näringsministerns pressekreterare muntligt om att det skett ett missförstånd kring den tidigare utredaren. Trots detta låg, vid tidpunkten för inlämnandet av granskningsanmälan, en inspelning från presskonferensen den 21 november 2007 med de felaktiga uppgifterna kvar på regeringens hemsida och ingen rättelse av dessa fanns, påpekade anmälaren. Han vill därför att konstitutionsutskottet granskar näringsministerns agerande i frågan – dels vad avser beredningen av regeringsärendet kring att byta utredare för trygghetssystem för företagare, dels vad avser det faktum att näringsministern låtit felaktiga uppgifter om enskilda ligga kvar på regeringens hemsida trots att hon varit medveten om felaktigheterna.

Det regeringen nu bör göra är att skyndsamt presentera åtgärder för att stärka småföretagarnas trygghet.

Sammanfattning av ställningstagandet

Sammantaget anser vi att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om företagsfrämjande insatser, där följande delar bör ingå:

- tillgången till riskkapital bör öka, framför allt vad gäller miljötekniksektorn,

- regeringen bör verka för att kvinnor och personer med utländsk bakgrund i större utsträckning inkluderas i de allmänna företagsfrämjande insatserna, och regeringen bör löpande följa upp i vilken mån statens samlade företagsfrämjande åtgärder kommer kvinnor och personer med utländsk bakgrund till del,

- den sociala ekonomin bör främjas genom att det bör vara lättare att starta och driva företag oavsett företagsform, det sociala företagandet bör ges samma tillgång till rådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag och regeringen bör utarbeta en nationell handlingsplan för det sociala företagandet,

- regeringen bör skyndsamt presentera åtgärder för att stärka småföretagarnas trygghet.

Med ett sådant beslut av riksdagen blir motionerna 2007/08:N2 (s), 2007/08:N346 (s) och 2007/08:A400 (s) helt tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks. Även motion 2007/08:N367 (s) tillstyrks såvitt avser yrkandena 1 och 4. Riksrevisionens styrelses framställning, liksom övriga motionsyrkandena, avstyrks. Riksrevisionens styrelses redogörelse bör läggas till handlingarna.

2. Företagsfrämjande insatser i övrigt, punkt 2 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So383 yrkandena 3 och 4, 2007/08:N2 yrkande 3, 2007/08:N287 yrkande 1, 2007/08:N323 yrkande 11 och 2007/08:N346 yrkande 6, avslår framställning 2007/08:RRS9 och motionerna 2006/07:N261, 2006/07:N294 yrkande 10, 2007/08:Sk361 yrkande 2, 2007/08:Ub222 yrkandena 4, 5 och 7, 2007/08:N2 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N203, 2007/08:N225, 2007/08:N233, 2007/08:N237, 2007/08:N239, 2007/08:N247 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N248 yrkande 1, 2007/08:N250, 2007/08:N252, 2007/08:N253, 2007/08:N254, 2007/08:N256, 2007/08:N265, 2007/08:N266, 2007/08:N268, 2007/08:N270, 2007/08:N271, 2007/08:N274, 2007/08:N275, 2007/08:N281, 2007/08:N294, 2007/08:N300, 2007/08:N307 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N314, 2007/08:N321, 2007/08:N323 yrkandena 8 och 12, 2007/08:N326, 2007/08:N329, 2007/08:N346 yrkandena 3 och 4, 2007/08:N355 yrkande 7, 2007/08:N357, 2007/08:N367 yrkandena 1–4 och 6, 2007/08:N380, 2007/08:N395, 2007/08:N396, 2007/08:N398 och 2007/08:A400 yrkandena 8, 14 och 39 samt lägger redogörelse 2007/08:RRS7 till handlingarna.

Ställningstagande

Allmänt om företagsfrämjande insatser

Först kommenterar jag och tar ställning till de förslag och synpunkter som framförts i framställningen och redogörelsen från Riksrevisionens styrelse och i de här aktuella motionerna.

När det gäller den övergripande frågan om tillgången på riskkapital anser jag – i likhet med vad som anförs i motion 2007/08:N287 (v) – att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om att det ska etableras en statlig investerings- och riskkapitalfond som kan ta risker och ekonomiskt ansvar för det långsiktiga samhällsbyggandet. Denna typ av risker och långsiktigt ansvar vill eller kan banker, riskkapitalister eller företag inte påta sig. Historiskt har staten varit en helt dominerande risktagare genom myndigheter och statliga företag som har agerat som teknikutvecklare och kvalificerade beställare. De har därigenom medverkat till uppbyggnaden av det nuvarande näringslivet – t.ex. Televerket för Ericsson, försvaret för svensk försvarsindustri och Vattenfall för Sandvik, Atlas Copco och Nobel.

Det är viktigt att Sverige, som ett litet land, även framöver kan utveckla ny teknik inom centrala tillväxtområden, inte minst inom energi- och miljöområdena. Bristen på riskvilligt kapital är framför allt ett problem inom dessa områden. En lösning på problemet underlättas inte av att näringsminister Maud Olofsson tycks ha hamnat på kollisionkurs med riskkapitalisterna i Sverige. I väntan på en lösning köps svenska energi- och miljöteknikföretag upp av amerikanska riskkapitalister. I motion 2007/08:N346 (s) finns ett förslag om tillkännagivande om en ökad tillgång på risk-

kapital som ligger väl i linje med vad jag nyss har anfört. Miljötekniksektorn lyfts särskilt fram och det pekas på olika lösningar för att tillgodose behovet av riskkapital för denna sektor – t.ex. att Sjätte AP-fonden bör starta en ny riskkapitalfond för klimatsektorn och att regeringen bör utreda möjligheten att låta Vattenfall avsätta vinstmedel i en särskild energiomsättningsfond och undersöka om ett nytt statligt bolag för investeringar i miljöteknik kan bildas i enlighet med ett förslag som Energimyndigheten lagt fram.

Beträffande Riksrevisionens styrelses framställning rörande Almi och den granskningsrapport som ligger till grund för denna finns det flera synpunkter som är värda att ta fasta på. Den av regeringen beslutade utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag ska, enligt sina direktiv, bl.a. göra en översyn av Almis finansieringsverksamhet.

Social ekonomi och socialt företagande

Ett ytterligare område där jag anser att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen gäller social ekonomi och socialt företagande. Ett sådant tillkännagivande bör, som anförs i motion 2007/08:So383 (v), innefatta att regeringen ska pröva möjligheten att från statligt håll ge ett direkt stöd till sociala arbetskooperativ och se till att det byggs en struktur som kan förse sådana kooperativ med riskkapital med rimliga villkor inom ramen för t.ex. Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag AB SBAB. Nutek har getts i uppdrag att bidra till att utveckla företagandet inom den sociala ekonomin, vilket i huvudsak sker genom stöd till kooperativa utvecklingscentrum runt om i landet men även medel till projekt. De kooperativa utvecklingscentrumen finansieras till hälften med statsbidrag från Nutek.

Även om de kooperativa utvecklingscentrumen gör ett viktigt arbete till stöd för en del kooperativ anser jag att det bör prövas om staten mer direkt kan stödja de sociala arbetskooperativen. Ett sådant stöd kan utformas på olika sätt men bör knytas till omfattningen av verksamheten och det sociala innehållet. Stödet bör också vara mer långsiktigt än projektstöden och ta särskild hänsyn till att det blir en rättvis fördelning mellan könen.

De sociala arbetskooperativen har också behov av att lättare få tillgång till riskkapital. Det kan ifrågasättas om det finns någon bank som vill bevilja ett lån på ett par miljoner kronor om det är en grupp om 100 f.d. missbrukare som ansöker. I stället blir ett sådant kooperativ hänvisat till att söka projektmedel, men projektformen är inte alltid den mest lämpade för att utveckla kooperativ verksamhet. Därför bör staten, som nämnts, bygga en struktur som kan förse sociala arbetskooperativ med riskkapital med rimliga villkor inom ramen för t.ex. SBAB.

Också i motion 2007/08:N323 (mp) begärs ett tillkännagivande om att det stöd som Nutek ger ska kunna gå både till kooperativa utvecklingscentrum och till annan stödstruktur för att utveckla sociala företag – detta förslag blir tillgodosett med det tillkännagivande som jag förordar.

Trygghetssystemen för småföretagare

Den sista delen som bör ingå i det tillkännagivande som jag anser att riksdagen bör göra rör frågan om trygghetssystemen för småföretagare. Av stor vikt för alla som vill ta steget från anställning till eget företagande är trygghet vid sjukdom och föräldraskap. Småföretagare och entreprenörer behöver, i likhet med anställda, trygghet för att kunna satsa framåt. För den som vill starta företag ska regelverket underlätta övergången från anställning till företagande. Jag anser att småföretagare och entreprenörer i så stor utsträckning som möjligt ska omfattas av motsvarande trygghet som anställda vid t.ex. sjukdom och föräldraskap.

Som redovisats påbörjade den tidigare socialdemokratiska regeringen en översyn av trygghetssystemen för småföretagare. Den nuvarande regeringen har emellertid snarast förhalat frågan. Först beslöt regeringen i december 2006 om tilläggsdirektiv. Enligt dessa skulle utredningen redovisas i två etapper – i januari respektive maj 2007. Under våren 2007 entledigades den tidigare utredaren, utan att någon ny tillsattes. I slutet av november 2007 beslöt regeringen om ytterligare tilläggsdirektiv, samtidigt som en ny utredare presenterades. Regeringen bör skyndsamt presentera åtgärder för att stärka småföretagarnas trygghet.

Sammanfattning av ställningstagandet

Sammantaget anser jag att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om företagsfrämjande insatser, där följande delar bör ingå:

- regeringen bör tillse att det etableras en statlig investerings- och riskkapitalfond som kan ta risker och ekonomiskt ansvar för det långsiktiga samhällsbyggandet,
- regeringen bör se över möjligheten att från statligt håll ge ett direkt stöd till sociala arbetskooperativ och se till att det byggs en struktur som kan förse sådana kooperativ med riskkapital till rimliga villkor inom ramen för t.ex. Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag AB SBAB,
- regeringen bör skyndsamt presentera åtgärder för att stärka småföretagarnas trygghet.

Med ett sådant beslut av riksdagen blir motionerna 2007/08:N287 (v) och 2007/08:So383 (v) helt tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks. Motionerna 2007/08:N2 (s), 2007/08:N346 (s) och 2007/08:N323 (mp) blir också tillgodosedda i de delar som här är aktuella och tillstyrks i dessa delar. Riksrevisionens styrelses framställning, liksom övriga motionsyrkanden, avstyrks. Riksrevisionens styrelses redogörelse bör läggas till handlingarna.

3. Företagsfrämjande insatser i övrigt, punkt 2 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Sk361 yrkande 2, 2007/08:So383 yrkande 3 och 2007/08:N323 yrkandena 8, 11 och 12, avslår framställning 2007/08:RRS9 och motionerna 2006/07:N261, 2006/07:N294 yrkande 10, 2007/08:So383 yrkande 4, 2007/08:Ub222 yrkandena 4, 5 och 7, 2007/08:N2 yrkandena 1–3, 2007/08:N203, 2007/08:N225, 2007/08:N233, 2007/08:N237, 2007/08:N239, 2007/08:N247 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N248 yrkande 1, 2007/08:N250, 2007/08:N252, 2007/08:N253, 2007/08:N254, 2007/08:N256, 2007/08:N265, 2007/08:N266, 2007/08:N268, 2007/08:N270, 2007/08:N271, 2007/08:N274, 2007/08:N275, 2007/08:N281, 2007/08:N287 yrkande 1, 2007/08:N294, 2007/08:N300, 2007/08:N307 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N314, 2007/08:N321, 2007/08:N326, 2007/08:N329, 2007/08:N346 yrkandena 3, 4 och 6, 2007/08:N355 yrkande 7, 2007/08:N357, 2007/08:N367 yrkandena 1–4 och 6, 2007/08:N380, 2007/08:N395, 2007/08:N396, 2007/08:N398 och 2007/08:A400 yrkandena 8, 14 och 39 samt lägger redogörelse 2007/08:RRS7 till handlingarna.

Ställningstagande

Inledning

Miljöpartiets syn på inriktningen av näringspolitiken redovisades i december 2007 i en reservation till utskottets betänkande om utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2007/08:NU1 s. 37). Där sades att Miljöpartiets syn på hur näringspolitiken bör inriktas och utformas skiljer sig från regeringens och att stöd därför inte kunde ges till det av regeringen i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 24) föreslagna nya målet för politikområdet Näringspolitik.

Miljöpartiet ser företagande som en möjlighet för människor att förverkliga idéer, bidra till samhällsutvecklingen och möjliggöra en kreativ och skapande sysselsättning. Ökat företagande kan skapa de nya varor och tjänster som är en förutsättning för att Sverige ska klara de stora omställningar som väntar i framtiden. Jag anser därför att politiken aktivt ska skapa så goda förutsättningar som möjligt för människor som vill starta och driva företag och som vill få företagen att växa och utvecklas.

En aktiv företagarpolitik måste ha flera olika beståndsdelar. I grunden krävs ett gynnsamt samhällsklimat med sunda statsfinanser, bra infrastruktur och god tillgång till välutbildad arbetskraft. Samhället måste också organiseras på ett sådant sätt att företagsamhet och entreprenörskap upp-

muntras i stället för att motverkas. För att klara detta behöver ett antal regleringar förändras eller tas bort för att minimera hinder för företagsamhet och god ekonomisk utveckling, och myndigheter måste övergå från att vara kontrollerande till att i första hand vara stödjande gentemot företag.

En helt fri marknad utan styrande regler skapar inte goda förutsättningar för företagande. I stället behövs en samhällsstruktur som ger stabila och gynnsamma villkor för företag. Det är också befogat att från statligt håll göra särskilda satsningar på att stödja företag. Det kan gälla ekonomiskt stöd, vilket är speciellt motiverat i det allra tidigaste skedet när en idé ska omsättas i ett företag, men även under senare skeden i ett företags utveckling behövs insatser från staten i form av stöd, information och andra tjänster.

Allmänt om företagsfrämjande insatser

Jag övergår så till att kommentera och ta ställning till de förslag och synpunkter som framförts i framställningen och redogörelsen från Riksrevisionsens styrelse och i de aktuella motionerna.

När det gäller den övergripande frågan om tillgången på riskkapital anser jag – i likhet med vad som anförs i motionerna 2007/08:N323 (mp) och 2007/08:Sk361 (mp) – att riksdagen bör göra ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en utvärdering av satsningen på såddfinansiering genom Almi och att regeringen bör låta utreda förutsättningarna för att införa offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag.

I 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100) aviserade regeringen att den förstärkning av Almis verksamhet som regeringen gjorde i budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 24) skulle fortsätta även efter år 2007. Genom anslaget Näringslivsutveckling (38:2) tillförs Almi via Nutek medel för såddfinansiering, dvs. finansiering i mycket tidiga skeden av ett företags utveckling där osäkerheten är så stor att det är svårt att få tillgång till sedvanligt riskkapital eller kapital via banker. Miljöpartiet menar att tillgången till såddfinansiering är mycket viktig för att nya produkter ska kunna bli kommersialiserade och bilda grund för framgångsrika företag och välkomnar därför regeringens satsning. Det är dock viktigt att satsningen utvärderas kontinuerligt för att säkerställa att medlen ger avsedd effekt. Almi bör redovisa mått som gör att jämförelser kan göras med andra typer av såddfinansiering. Jag anser att regeringen bör återkomma till riksdagen under år 2008 med en utvärdering av satsningen.

Den andra frågan jag vill lyfta fram i detta sammanhang rör det lokala ägandet av företag. För att öka sysselsättningen måste detta ägande öka och stimuleras. Lokala ägare med ett engagemang för orten flyttar inte ut arbetstillfällena i motsvarande utsträckning som globala koncerner. Även om utflyttning till s.k. lågkostnadsländer inte helt kan förhindras, kan processen fördröjas om det finns ett lokalt ägande. Lokala ägare är ofta mer långsiktiga och flyttar inte ut huvudkontor, vilket innebär att beslut fattas

lokalt i viktiga frågor. En stor fördel med att företag har kvar sitt huvudkontor på orten är att det skapar många arbetstillfällen för stödfunktioner, såsom konsulter, underleverantörer, m.m. Omstruktureringar som har genomförts har ofta inneburit att viktiga funktioner, såsom marknadsföring, teknikutveckling och företagsledning, har samordnats och koncentrerats hos de nya ägarna och kvar blir tills vidare en produktionsenhet. När produktionen inte längre klarar en internationell konkurrens läggs den ned och flyttas, ofta utanför Sverige. För att stävja en sådan utveckling anser jag att införande av ett system med offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag bör utredas. Med en spridd ägarbild och anslutning till lokala handelsplatser kan sådana investmentbolag förväntas komma att utveckla det lokala näringslivet.

Beträffande Riksrevisionens styrelses framställning rörande Almi och den granskningsrapport som ligger till grund för denna finns det flera synpunkter som är värda att ta fasta på. Den av regeringen beslutade utredningen om statliga finansieringsinsatser för nya, små och medelstora företag ska, enligt sina direktiv, bl.a. göra en översyn av Almis finansieringsverksamhet.

Företagsfrämjande insatser för särskilda grupper

En annan fråga som tas upp i de här aktuella motionerna rör åtgärder för att främja kvinnors företagande. Jag anser – i likhet med vad som anförs i motion 2007/08:N323 (mp) – att riksdagen bör göra ett tillkännagivande om Nuteks pågående program för att öka kvinnors företagande. Det är ett faktum att kvinnor startar företag i mindre utsträckning än män. Andelen kvinnor som är företagare har visserligen ökat under senare år, men denna ökning har skett långsamt, och det är fortfarande bara hälften så många kvinnor som män som är företagare. Det finns flera anledningar till detta, varav en viktig är den könssegregerade arbetsmarknaden. Det är dock möjligt att motverka detta och att skapa förutsättningar för kvinnor att starta företag. Nutek har bedrivit ett framgångsrikt arbete genom utbildning, nätverkskapande, forskning, m.m. för att skapa möjligheter för kvinnor att starta företag. Miljöpartiet välkomnade regeringens beslut om det nu pågående treåriga programmet hos Nutek för att öka kvinnors företagande. Programmet inbegriper bl.a. information, rådgivning och affärsutveckling samt finansiering och arbete med att förändra attityder och skapa nya förebilder för kvinnliga företagare.

För Miljöpartiet är det dock viktigt att detta inte blir bara ett treårigt projekt, utan att erfarenheterna utvärderas och följs upp, så att s.k. jämtegrering kan bli ett naturligt arbetssätt för alla statliga myndigheter som arbetar med företagare och deras verksamhet. Miljöpartiet förordar också generella insatser som sammantaget kan få stor betydelse för kvinnors företagande, t.ex. förändrad beräkningsgrund för sjukpenninggrundande inkomst, skatteförändringar för de minsta företagen som i större utsträckning drivs av kvinnor, fördubbling av stödet till sociala och kooperativa

företag varav många drivs av kvinnor, förlängd tid med vilande sjukpenninggrundande inkomst samt utökad krets av personer runt barnen som kan ta ut tillfällig föräldrapenning.

Social ekonomi och socialt företagande

Ytterligare ett område där jag anser att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen gäller social ekonomi och socialt företagande – detta i likhet med vad som anförs i motion 2007/08:N323 (mp) beträffande sociala och kooperativa företag. Varje år startas ca 500 nya kooperativa företag, varav flertalet har sitt ursprung i offentlig sektor. Det rör sig t.ex. om brukarägd äldreomsorg, sociala arbetskooperativ och hälso- och sjukvårdskooperativ. Även hantverkare, revisorer och småföretagare sluter sig samman för att tillgodose sina gemensamma angelägenheter i kooperativ form. På de 25 kooperativa utvecklingscentrumen får nya kooperatörer råd och stöd. Miljöpartiet menar att den sociala ekonomin bör stödjas och anser att stödet till den sociala ekonomin som sker genom Nutek bör höjas från 35 till 65 miljoner kronor per år. Stödet bör kunna gå till både kooperativa utvecklingscentrum och annan stödstruktur för att utveckla sociala företag. I motion 2007/08:So383 (v) finns det ett yrkande (nr 3) som ligger i linje med det tillkännagivande som jag förordar, och detta yrkande blir därmed tillgodosett.

Sammanfattning av ställningstagandet

Sammantaget anser jag att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om företagsfrämjande insatser, där följande delar bör ingå:

- regeringen bör göra en utvärdering av satsningen på såddfinansiering genom Almi och låta utreda förutsättningarna för att införa offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag,
- Nuteks pågående program för att öka kvinnors företagande bör vara inte endast ett treårigt projekt, utan erfarenheterna bör utvärderas och följas upp så att s.k. jämtegrering kan bli ett naturligt arbetssätt för alla statliga myndigheter som arbetar med företagare och deras verksamhet,
- den sociala ekonomin, där kooperativ och andra sociala företag ingår, bör stödjas genom att stödet till den sociala ekonomin som sker genom Nutek bör höjas från 35 till 65 miljoner kronor per år, och stödet bör kunna gå till både kooperativa utvecklingscentrum och annan stödstruktur för att utveckla sociala företag.

Med ett sådant beslut av riksdagen blir motionerna 2007/08:N323 (mp) och 2007/08:Sk361 (mp) helt tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks. Motion 2007/08:So383 (v) blir också tillgodosedd vad avser yrkande 3 och tillstyrks i denna del. Riksrevisionens styrelses framställning, liksom övriga motionsyrkanden, avstyrks. Riksrevisionens styrelses redogörelse bör läggas till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Framställning 2007/08:RRS9

Framställning 2007/08:RRS9 Riksrevisionens styrelses framställning angående Almi Företagspartner AB och samhällsuppdraget:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anför om att regeringen tar initiativ till en samlad översyn av Almi Företagspartner AB:s och dess dotterbolags verksamhet och uppdrag.

Redogörelse 2007/08:RRS7

Redogörelse 2007/08:RRS7 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående statens företagsfrämjande insatser och prioriterade grupperns företagande.

Följdmotion med anledning av redogörelse 2007/08:RRS7

2007/08:N2 av Thomas Östros m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att kvinnor och personer med utländsk bakgrund i större utsträckning inkluderas i de allmänna företagsfrämjande insatserna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen löpande följer upp i vilken mån statens samlade företagsfrämjande åtgärder kommer kvinnor och personer med utländsk bakgrund till del.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att stärka småföretagarnas trygghet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:N261 av Marie Engström m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kreditgarantiföreningar.

2006/07:N294 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om riskkapital.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Sk361 av Ulf Holm (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda förutsättningarna för att införa offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag.

2007/08:So383 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att från statligt håll ge ett direkt stöd till sociala arbetskooperativ.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bygga en struktur som kan förse sociala arbetskooperativ med riskkapital med rimliga villkor inom ramen för exempelvis SBAB.

2007/08:Ub222 av Finn Bengtsson och Andreas Norlén (båda m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att åstadkomma infrastrukturellt stöd åt s.k. klusterbildningar, som t.ex. ”inkubatorer” för nya forskningsidéer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödandet av nätverksaktiviteter inom forskarsamhället för nyföretagande och innovationsstöd som växer underifrån.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skapandet av bättre förutsättningar för en adekvat och marknadsmässig riskkapitalförsörjning av högteknologiska riskprojekt.

2007/08:N203 av Marie Engström m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kreditgarantiföreningar.

2007/08:N225 av Maria Kornevik Jakobsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda insatser för att främja kvinnors kooperativa företagande.

2007/08:N233 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samhället bättre bör stötta och hjälpa entreprenörer och företag att söka ersättningar och stöd från Europeiska unionen.

2007/08:N237 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnors företagande.

2007/08:N239 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga stödsatser så att fler kan starta kooperativa företag.

2007/08:N247 av Annika Qarlsson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Coompanion bör få ett tydligt uppdrag att vara rådgivare till den sociala ekonomins företagande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att man bör utreda om Coompanion kan få samma möjligheter som Almi att besluta om och erbjuda lån vid start av nya företag inom den sociala ekonomin.

2007/08:N248 av Annika Qarlsson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Nutek uppdrag att som central myndighet för företagande ansvara för ett nationellt program för att stimulera utvecklingen av socialt företagande.

2007/08:N250 av Lars U Granberg och Ann-Kristine Johansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kooperativt företagande och social ekonomi.

2007/08:N252 av Nikos Papadopoulos och Yilmaz Kerimo (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att förbättra förutsättningarna för personer med invandrarbakgrund att etablera sig som småföretagare.

2007/08:N253 av Matilda Ernkrans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till kvinnors företagande.

2007/08:N254 av Matilda Ernkrans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja kvinnors innovationer.

2007/08:N256 av Sofia Larsen och Elisabeth Svantesson (c, m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkta insatser som främjar ungt företagande.

2007/08:N265 av Ann-Kristine Johansson och Lars U Granberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utveckling av kooperativt företagande.

2007/08:N266 av Ann-Kristine Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnors kooperativa företagande.

2007/08:N268 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett stöd för att skapa sociala företag i vårt land.

2007/08:N270 av Ronny Olander och Inger Jarl Beck (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlandsfödda småföretagare inte får missgynnas i förhållande till svenskar när de ansöker om lån.

2007/08:N271 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnors företagande.

2007/08:N274 av Aleksander Gabelic (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av stöd till kommuner som anställer kontaktpersoner eller företagslotsar som kan underlätta för invandrare att starta och driva företag.

2007/08:N275 av Peter Hultqvist och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler kvinnliga företagare.

2007/08:N281 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kreditgarantier.

2007/08:N287 av Kent Persson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en investerings- och riskkapitalfond etableras som kan ta risker och ekonomiskt ansvar för det långsiktiga samhällsbyggandet.

2007/08:N294 av Louise Malmström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka tillgången och tillgängligheten till riskkapital för små och medelstora företag.

2007/08:N300 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av fler kvinnliga företagare.

2007/08:N307 av Elisabeth Svantesson och Sofia Larsen (m, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att formulera en vision för entreprenörskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en långsiktig nationell handlingsplan för samverkan och utveckling av entreprenörskap.

2007/08:N314 av Lennart Axelsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av mikrokrediter för lokal utveckling och hållbar tillväxt.

2007/08:N321 av Tomas Tobé (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av skattefinansierade företagsstöd.

2007/08:N323 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvärdering av satsningen på såddfinansiering genom Almi Företagspartner.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sociala och kooperativa företag.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nutekprogram för att öka kvinnors företagande.

2007/08:N326 av Lennart Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av stöd till kooperativa företag.

2007/08:N329 av Gunnar Sandberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskvilligt kapital för företagare i Norrlands inland.

2007/08:N346 av Thomas Östros m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att kvinnor och personer med utländsk bakgrund i större utsträckning inkluderas i de allmänna företagsfrämjande insatserna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen löpande bör följa upp i vilken mån statens samlade företagsfrämjande åtgärder kommer kvinnor och personer med utländsk bakgrund till del.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka tillgången på riskkapital.

2007/08:N355 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskkapital.

2007/08:N357 av Åke Sandström (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av utveckling av forskning, innovationer och entreprenörskap.

2007/08:N367 av Christer Adelsbo m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ett nationellt handlingsprogram för socialt företagande tas fram.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en ökad samverkan mellan offentliga sektorn och de nya sociala företagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en förbättrad samverkan mellan Nutek, AMS och Försäkringskassan med syfte att utveckla det sociala företagandet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det sociala företagandet ges samma tillgång till företagsrådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ett samarbetsorgan skapas som består dels av representanter från de berörda politikerområdena, dels av representanter från de sociala företagen och berörda intresseorganisationerna.

2007/08:N380 av Yvonne Andersson och Finn Bengtsson (kd, m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Vinnovas verksamhet och resursbehov uppmärksammas.

2007/08:N395 av Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för fler kvinnliga företagare.

2007/08:N396 av Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att få fram fler kvinnliga entreprenörer.

2007/08:N398 av Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att främja övertagandet av mindre företag.

2007/08:A400 av Mona Sahlin m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre tillgång på riskkapital för ökad tillväxt.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om socialt företagande och kooperativ.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler kvinnor som företagare.